

ЗВІТ

Про результати акредитаційної експертизи освітньої програми

Заклад вищої освіти	Національний університет "Чернігівський колегіум" імені Т.Г. Шевченка
Освітня програма	33791 Середня освіта (Мова і література (англійська))
Рівень вищої освіти	Магістр
Спеціальність	014 Середня освіта

Цей звіт складений за наслідками акредитаційної експертизи згаданої вище освітньої програми, що проводилася Національним агентством із забезпечення якості вищої освіти.

Звіт є результатом роботи експертної групи. Його основним призначенням є систематизація отриманої інформації, її аналіз та безпосереднє оцінювання якості освітньої програми. Звіт призначений як безпосередньо для закладу вищої освіти, так і для широкої громадськості. Він є публічним документом та буде оприлюднений на сайтах Національного агентства і закладу вищої освіти. Він також є підставою для прийняття подальших рішень галузевою експертною радою та Національним агентством.

Детальніше про мету і порядок проведення акредитації можна дізнатися на вебсайті Національного агентства – <https://naqa.gov.ua/>

Використані скорочення:

ID - ідентифікатор

ВСП - відокремлений структурний підрозділ

ЄДЕБО - Єдина державна електронна база з питань освіти

ЄКТС - Європейська кредитна трансферно-накопичувальна система

ЗВО - заклад вищої освіти

ОП - освітня програма

Загальні відомості

1. Інформація про освітню програму

Назва ЗВО	Національний університет "Чернігівський колегіум" імені Т.Г. Шевченка
Назва ВСП ЗВО	не застосовується
ID освітньої програми в ЄДЕБО	33791
Назва ОП	Середня освіта (Мова і література (англійська))
Галузь знань	01 Освіта/Педагогіка
Спеціальність	014 Середня освіта
Спеціалізація (за наявності)	014.02 Мова і література
Рівень вищої освіти	Магістр
Вид освітньої програми	Освітньо-професійна

2. Відомості про склад експертної групи та акредитаційну експертизу

Склад експертної групи	Плотніков Євген Олександрович, Кузьмич Катерина Віталіївна, Ужченко Дмитро Вікторович (керівник)
Залучений представник роботодавців	не застосовується
Дати візиту до ЗВО	08.10.2020 р. – 10.10.2020 р.

3. Посилання на документи, які підлягають оприлюдненню закладом вищої освіти на своєму вебсайті

Відомості про самооцінювання ОП <http://philology-chernihiv.com.ua/engine/download.php?id=1235&area=static>

Програма візиту експертної групи <http://philology-chernihiv.com.ua/engine/download.php?id=43>

4. Інформація про наявність у звіті інформації з обмеженим доступом

Звіт не містить інформацію з обмеженим доступом

I. Наявність або відсутність підстав для відмови в акредитації, не пов'язаних із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми

На думку експертної групи, підстави для прийняття рішення про відмову в акредитації з підстав, не пов'язаних із відповідністю критеріям оцінювання якості освітньої програми:

відсутні

II. Резюме

Загальні враження про ОП, найголовніші висновки щодо відповідності Критеріям

Загалом ОП є успішною з погляду попиту на її випускників та очікувань здобувачів. Професійна кваліфікація викладачів, їх прагнення до самовдосконалення забезпечують рівень підготовки здобувачів на достатньому для досягнення ПРН рівні. Розробники намагаються максимально враховувати пропозиції стейкхолдерів, які задоволені змістом ОП і підготовкою здобувачів. Політика доброчесності, процедур оцінювання, проведення контрольних заходів, нормативна база ЗВО, а також освітнє середовище й забезпечення матеріальними ресурсами відповідають очікуванням студентів. Під час реалізації ОП функціонують усталені практики і процеси забезпечення якості освіти, які всі стейкхолдери відзначають як ефективні, однак відчутно не вистачає формалізованих процедур. Усі стейкхолдери й ЗВО загалом демонструють бажання постійно покращувати ОП й активно над цим працюють.

Підсумок сильних сторін програми та позитивних практик

Цілі ОП повністю узгоджуються із завданнями, визначеними ключовими документами ЗВО, а також заявленими ПРН. Сильною стороною ОП є швидке реагування розробників на очікування стейкхолдерів і тенденції розвитку ринку праці. Проектна група ОП демонструє прагнення покращувати її попри всі труднощі. Це зумовило широкі можливості здобувачів для самореалізації в професійній діяльності і повсякденному житті, зокрема через надання широкого спектру soft skills. Зміст ОП цілком відповідає запитам стейкхолдерів, які виявляють задоволення рівнем знань і навичками випускників програми. Освітній процес постійно вдосконалюється завдяки регулярному моніторингу здобувачів вищої освіти щодо рівня їх задоволеності всіма аспектами навчання й побуту, високому професійному рівню викладацького складу, який перебуває в постійному розвитку, "ідейній" згуртованості всіх стейкхолдерів навколо питань покращення якості ОП, участі викладачів і здобувачів у міжнародних проектах, науковій роботі, активній діяльності з пропагування й утілення принципів академічної доброчесності. Особливо слід відзначити активність ОСС, які відіграють суттєву роль у покращенні всіх аспектів освітнього процесу. ЗВО має достатню матеріально-технічну базу та інфраструктуру для забезпечення освітнього процесу ОП. Усі процеси в ЗВО, і під час реалізації ОП зокрема здійснюються прозоро й публічно.

Підсумок слабких сторін програми та рекомендації з її удосконалення

Рекомендації розробникам ОП: 1. ОП фактично не зазнала змін у частині оновлення ПРН з часу її попереднього перегляду (2017 року), а пропозиції стейкхолдерів переважно враховувалися через вибірковий блок, що повною мірою не може впливати на кінцеві результати. Отже, варто було б включити ці пропозиції в зміст обов'язкових дисциплін за умови їх відповідності меті ОП й ПРН. Бажано також сконцентрувати увагу на роботі з основною цільовою групою роботодавців - представниками шкіл та ЗВО, а не лише приватних підприємств. 2. Недостатньо реалізовано право студентів на вибір дисциплін в обсязі не менше 25%, що необхідно врахувати під час наступного перегляду ОП; удосконалити систему формування вибіркового блоку дисциплін, застосувавши кращі практики інших ЗВО. 3. Процедури моніторингу й урахування думки студентів щодо відповідності реального навантаження обсягу дисциплін здійснюються несистемно. Варто вдосконалити ці процедури й застосовувати їх регулярно. 4. Урахування результатів неформальної освіти застосовується вкрай рідко. Рекомендовано розширити цю практику. 5. Результати наукової роботи здобувачів недостатньо включено в освітній процес. Варто поглибити науково-дослідний компонент в освітньому процесі. 6. Здобувачі освіти не беруть участі в заходах академічної мобільності. ЕГ рекомендує інтенсифікувати роботу із запровадження академічної мобільності студентів. 7. Залучення роботодавців і фахівців-практиків галузі має несистемний характер. Доцільно розширити практику залучення роботодавців до викладання на ОП. Рекомендації менеджменту ЗВО: 1. Робочі навчальні програми відповідно до чинних положень ЗВО здебільшого не містять результати навчання за освітніми компонентами, у силабуси ж, які призначені для користування здобувачами, взагалі результати навчання не включені. ЕГ пропонує внести до Положення про організацію освітнього процесу вимогу включати до структури робочої навчальної програми (силабусу) обов'язковість зазначення результатів навчання. 2. Неформалізовані процедури забезпечення якості освіти посилюють ризики їх недотримання під час реалізації ОП. Крім того, одночасне виконання функцій організації освітнього процесу та забезпечення ефективності процедур забезпечення якості освіти навчально-методичним відділом, можливо, також є слабким місцем. Варто формалізувати ці процедури та пришвидшити роботу зі створення окремого підрозділу з моніторингу якості освіти. 3. Допоміжні матеріали для навчальних дисциплін подані на сторінках окремих кафедр, що ускладнює роботу здобувачів з методичним забезпеченням. ЕГ рекомендує розглянути доцільність систематизованого подання такої інформації відповідно до ОП, рівнів освіти на сторінках факультетів.

III. Аналіз

У цьому розділі експертна група описує встановлені під час акредитаційної експертизи фактичні обставини, аналізує та оцінює їх, а також надає свої рекомендації щодо удосконалення ОП та діяльності за нею за окремими критеріями.

Критерій 1. Проектування та цілі освітньої програми:

1. Освітня програма має чітко сформульовані цілі, які відповідають місії та стратегії закладу вищої освіти.

Цілі ОП повністю узгоджуються із завданнями, визначеними статутом університету, зокрема п. 2 ч. 1.4. (<https://goo.su/2bMS>), його Місією (абз. 2,3) і Візією (абз.2) (<https://goo.su/2Bmt>), а також відбиті у змісті ОП (зокрема в ПРН 1, 3, 4, 6, 12). Цілі ОП не містять її суспільної, соціальної ролі, однак, така роль майже не представлена й у Стратегії, яка досить вузько визначає роль університету як лідера освітньої галузі регіону (абз 4 Місії) та загальним впливом на майбутнє українського суспільства (п. 1 Візії) та його інноваційного розвитку (п. 4 Візії). Проте ці формулювання є виключно правом ЗВО в межах його автономії. Надана у Відомостях про самооцінювання інформація про відповідність ОП зазначеним документам, а також Положенню про кафедру германської філології (<http://philology-chernihiv.com.ua/documents.html>) є достовірною.

2. Цілі освітньої програми та програмні результати навчання визначаються з урахуванням позицій та потреб заінтересованих сторін.

Рекомендації стейкхолдерів до формулювання цілей ОП та ПРН були переважно враховані у вибіркових компонентах, матриця відповідності ПРН освітнім компонентам урахує РН ВК, що не є позитивною практикою. Гарант повідомив, що загалом ОП формувалася в 2017 р., і ПРН майже не змінилися, а переглядалися ВК й ОК1 (ПРН9) (ця зміна відбулася (див. НП 2017р.) за пропозицією Л.Славої, завкафедри в КНУ). Пропозиції роботодавців (з інтерв'ю) були враховані у вибіркового блоці й факультативному курсі: ВК3 (ПРН10,12) (СШН91); ВК2б (не відбито в ПРН), ВК6б (не відбито в ПРН), ВК7б (ПРН2), ВК9а (частково ПРН8,10) (Л.Славої); ВК2аб (частково ПРН5) (студія "Розумка", Ю.Жданова); факультативний курс з підготовки до сертифікаційного іспиту ("Оксфорд Клас", Ю.Гусак). Усі вони відзначили, що врахування їх пропозицій суттєво покращило ОП й розширило можливості випускників у професійній діяльності, що є позитивом. Поради випускників ОП переважно стосувалися РН, які здебільшого репрезентовані й у ПРН. Так, І.Мориляк (інженер) звертала увагу на інтерактивні технології й навчання онлайн (ВК4, ПРН10), Вадим (службовець ЗСУ) надавав зауваження й рекомендації, зокрема щодо посилення комунікативних навичок, які йому дуже допомогли в роботі (ПРН10,2). Здобувачі (за наданими результатами анкетування й інтерв'ю) пропонували курси з методики дистанційного навчання (ВК4б), педагогічного менеджменту (ОК1 - ПРН9), а також висловили побажання щодо посилення мовознавчого теоретичного блоку (ПРН1,3). На думку ЕГ, при перегляді ОП робоча група змушена була "балансувати" між прагненням урахувати всі пропозиції стейкхолдерів (які не завжди відповідали меті ОП - підготовці вчителя) і збереженням цілісності ОП, зокрема (що є позитивним) відповідності ПРН меті ОП, і обрала шлях урахувати позицію частини стейкхолдерів переважно через ВК, РН яких лише частково співвідносні заявленим ПРН, що дещо обмежує права здобувачів. Цей підхід виглядає не зовсім оптимальним (адже можна було піти шляхом перегляду змісту ОК, їх РН й відповідної корекції ПРН, що цілком відповідало б цьому підкритерію), але демонструє прагнення до покращення ОП з максимальним урахуванням позицій стейкхолдерів (бо частина здобувачів зацікавлена в посиленні методичного блоку, інші - лінгвістичного, тож реалізація рекомендацій через вибірковий блок дає можливість здобувачам обрати власну траєкторію навчання). Позаяк це було рішення розробників як реакція на потреби ринку праці. Можливо, з огляду на мету ОП розробникам слід більше сконцентруватися на роботі з основною цільовою групою роботодавців - школами й ЗВО. А позицію здобувачів, які не орієнтовані на роботу в школі й бажають поглиблення лінгвістичної складової, можна врахувати в подальшому через започаткування спеціальності 035 Філологія. Отже, пропозиції стейкхолдерів при формуванні цілей і ПРН враховано частково, що зумовлено і об'єктивними чинниками (позиція частини здобувачів), так і суб'єктивними (деяка невизначеність розробниками цільових груп роботодавців).

3. Цілі освітньої програми та програмні результати навчання визначаються з урахуванням тенденцій розвитку спеціальності, ринку праці, галузевого та регіонального контексту, а також досвіду аналогічних вітчизняних та іноземних освітніх програм.

Урахування галузевого й регіонального контексту при формулюванні цілей та ПРН (за звітом із СО) визначено нагальною потребою "у висококваліфікованих викладачах філологах для ЗВО регіону". У цьому аспекті важливою була думка роботодавців щодо їхнього бачення випускника ОП як потенційного працівника (власне, відповідності цілей ОП і ПРН тенденціям розвитку спеціальності, ринку праці, галузевого та регіонального контексту). Під час зустрічі вони назвали такі основні критерії: конкурентоспроможність, сучасність (відповідність потребам сьогодення), теоретично і практично підготовлений фахівець, з бажанням навчатися, прагненням до самовдосконалення, з критичним мисленням, здатністю до самостійної науково-педагогічної діяльності та у співпраці в педагогічному колективі, до team building, розвиненими soft skills, викладач, готовий з першого дня займатися своїм постійним професійним розвитком, із володінням комунікативними методиками. На думку ЕГ,

зазначені компетентності цілком вписуються у визначені в ОП ПРН та відповідають її меті. Загалом роботодавці відзначають відповідність випускників цим критеріям, через що при працевлаштуванні їм надається перевага, що, на думку ЕГ, є важливим показником рівня підготовки й засвідчує врахування розробниками та їх реагування на тенденції розвитку спеціальності й ринку праці. На жаль, присутні на зустрічі роботодавці представляли переважно приватний сектор (були керівники лише однієї школи, та й серед присутніх випускників, крім того ж таки представника СШ№1, жоден не працює в школі чи ЗВО), що дає загальне уявлення про потреби місцевого ринку більшою мірою у кваліфікованих філологах (і аналіз ОП за іншими критеріями це підтверджує), ніж учителях школи, підготовка яких є основною метою ОП, або знову таки свідчить про необхідність коригування цільової групи роботодавців - шкіл і ЗВО. У звіті із СО також відзначено врахування при визначенні цілей і ПРН досвіду вітчизняних і зарубіжних ЗВО: Київського національного лінгвістичного університету, Національного педагогічного університету імені М.П.Драгоманова, Ніжинського державного університету імені Миколи Гоголя, Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника, що мало вплив здебільшого на структуру ОП, а не на формування цілей і ПРН. При цьому відзначено наявність “парасолькових” дисциплін. Аналіз структури засвідчив, що все ж структура достатньо деталізована (проте таким є рішення розробників, і вони мають на це повне право), а “парасолькові” дисципліни, на думку ЕГ, більшою мірою представлені вибірково блоком (наприклад, ВК6), який повною мірою не може забезпечити ПРН.

4. Освітня програма дозволяє досягти результатів навчання, визначених стандартом вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти (за наявності). За відсутності затвердженого стандарту вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти, програмні результати навчання повинні відповідати вимогам Національної рамки кваліфікацій для відповідного кваліфікаційного рівня.

Стандарт вищої освіти за цією спеціальністю на момент проведення експертизи відсутній. ПРН загалом відповідають дескрипторам НРК 7 рівня, однак: 1) дещо звужено й узагальнено представлено дескриптор “знання” (ПРН 1,2,3,4), зокрема щодо “критичного осмислення проблем у галузі та на межі галузей знань” (хоч критичне мислення зазначено в меті ОП); 2) з погляду ЕГ, розділ “уміння/навички” недостатньо репрезентовано (ПРН), зокрема щодо “здатності інтегрувати знання та розв’язувати складні задачі в широких або мультидисциплінарних контекстах”; 3) також досить розпливчато враховано розділ “комунікація”, зокрема дескриптор “зрозуміле і недвозначне донесення власних знань, висновків та аргументації до фахівців і нефахівців, зокрема до осіб, які навчаються”. Згідно зі звітом із СО, усі ці дескриптори містяться у ПРН з відповідними посиланнями, але, на думку ЕГ, дещо “приховано”. Їх можна було б установити за РН відповідних ОК, яких, на жаль, немає в силабусах, а робочі навчальні програми, які містять РН, представлені на сайті лише з деяких дисциплін. Власне, при загальній відповідності ПРН вимогам НРК у майбутньому варто було б дещо конкретизувати їх формулювання й наблизити до дескрипторів НРК, що забезпечить більш чітку та зрозумілу відповідність ПРН меті ОП, формулювання якої значно краще репрезентує дескриптори НРК.

Загальний аналіз щодо Критерію 1:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 1.

Цілі ОП повністю узгоджуються із завданнями, визначеними ключовими документами ЗВО, а також заявленими ПРН. Сильною стороною ОП є реагування розробників на очікування стейкхолдерів і тенденції розвитку ринку праці. Проектна група демонструє прагнення витримати цілісність ОП та покращувати її попри всі труднощі.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 1.

Пропозиції стейкхолдерів при формуванні цілей і ПРН враховано частково. “Конфлікт” інтересів частини стейкхолдерів (які не завжди відповідали меті ОП - підготовці вчителя) і намаганням зберегти цілісність ОП в аспекті відповідності її меті ПРН змусив розробників шукати баланс, якого досягли через реалізацію рекомендацій студентів і роботодавців здебільшого через вибіркові компоненти, що не виглядає оптимальним шляхом. Варто було б включити РН рекомендованих стейкхолдерами компонентів до обов’язкових дисциплін за умови їх відповідності меті ОП й ПРН. Також з огляду на мету ОП, можливо, варто більше сконцентрувати увагу на роботі з основною цільовою групою роботодавців, зокрема представниками шкіл та ЗВО, або ж розглянути можливість запровадження програми за спеціальністю 035 Філологія. Бажано також під час наступного перегляду ОП дещо відкоригувати формулювання ПРН з урахуванням дескрипторів НРК, зокрема чіткіше й повніше врахувати в ПРН “критичне осмислення проблем у галузі та на межі галузей знань”, визначене метою ОП, “здатність інтегрувати знання та розв’язувати складні задачі в широких або мультидисциплінарних контекстах”, “зрозуміле і недвозначне донесення власних знань, висновків та аргументації до фахівців і нефахівців, зокрема до осіб, які навчаються”. ЕГ вітає намагання розробників інтегрувати курси, але введені задля цього “парасолькові” дисципліни більшою мірою представлені вибірково блоком, який повною мірою не може забезпечити ПРН, тому при перегляді ОП ЕГ радить розглянути можливість інтегрування ОК, можливо, навіть до “міждисциплінарності”.

Рівень відповідності Критерію 1.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 1.

ПРН відповідають меті ОП. Розробники максимально намагаються враховувати позицію роботодавців, здобувачів і випускників ОП, але певна невизначеність з цільовими групами стейкхолдерів спричинила труднощі з урахуванням їх пропозицій у формуванні цілей і ПРН. Загалом ОП є досить цілісною і відповідає очікуванням стейкхолдерів.

Критерій 2. Структура та зміст освітньої програми:

1. Обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів (у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи) відповідає вимогам законодавства щодо навчального навантаження для відповідного рівня вищої освіти та відповідного стандарту вищої освіти (за наявності).

Аналізована програма є освітньо-професійною програмою і складається з 90 кредитів ЄКТС, що цілком відповідає ч. 5 ст. 5 Закону України “Про вищу освіту”. Стандарт ВО за цією спеціальністю відсутній.

2. Зміст освітньої програми має чітку структуру; освітні компоненти, включені до освітньої програми, складають логічну взаємопов’язану систему та в сукупності дозволяють досягти заявлених цілей та програмних результатів навчання.

Аналізована програма має чітку структуру, ОК складають досить логічну взаємопов’язану систему (ОП містить структурно-логічну схему) і поділені на змістовні блоки. Установити можливість сукупністю ОК досягти ПРН та встановити змістову логічність за наданими силабусами досить складно через відсутність у них визначених РН. На захист розробників слід відзначити, що це не є унікальним недоліком саме цієї ОП, оскільки Положення про організацію освітнього процесу (<https://goo.su/2bCq>, п. 2.3) не містить вимоги зазначення РН у робочих навчальних програмах, і розробники дотрималися цієї норми. Викладачі під час зустрічі зазначили, що силабуси розроблено спрощено для легшого сприйняття здобувачами, а за необхідності можна звернутися до робочих навчальних програм (РНП), які ЕГ знайшла в доступі зокрема на сайті кафедри (<http://philology-chernihiv.com.ua/germanic-philology.html>). При цьому деякі РНП дещо не відповідають ОП і НП: в ОК10 зазначено обсяг у 3 кредити ЄКТС, у той час як НП передбачає його в обсязі 2 кредитів; ВК9 передбачено в I семестрі, НП - у III семестрі, що ставить під сумнів не логіку побудови ОП, а лише своєчасність перегляду РНП. Ці РНП містять РН, які загалом відповідають ПРН. Сумнів в ЕГ викликає доцільність включення в ОП ОК6, що передбачає вивчення другої іноземної мови (німецької). Знання німецької мови заявлене в ПРН (2), однак не відповідає цілям ОП, які включають підготовку вчителя англійської мови і зарубіжної літератури. Також, на думку ЕГ, структура ОП дещо переобтяжена дисциплінами, що вивчаються за ОР бакалавра (наприклад, ОК 5, 11). ЕГ не може вважати це недоліком (можливо, РН цих ОК стосуються нових компетентностей, яких не було на попередньому рівні навчання). Також п.15 ч. 1 ст. 62 ЗУ “Про вищу освіту” передбачає можливість вибору дисципліни студентом з інших освітніх рівнів, тобто для вибіркового блоку, але зазначені компоненти репрезентують блок обов’язкових дисциплін. Можливо, доцільно було ці кредити використати з іншою метою. ЕГ звертає на це увагу, але не може визначити як недолік (зокрема й з огляду на академічну автономію ЗВО). Також в ОП не зовсім коректно представлено матрицю відповідності ПРН освітнім компонентам, куди включено РН дисциплін вибіркового блоку. Такий підхід спричинив урахування пропозицій роботодавців здебільшого в дисциплінах вибіркового блоку, що зменшує “вартість” урахування потреб стейкхолдерів.

3. Зміст освітньої програми відповідає предметній області визначеної для неї спеціальності (спеціальностям, якщо освітня програма є міждисциплінарною).

Загалом зміст ОП відповідає предметній області спеціальності 014 Середня освіта. Однак ЕГ відзначає певний “ухил” змісту у бік філології. Розробники у звіті із СО зумовлюють це запитами роботодавців, зокрема комерційних підприємств, закладів освіти (див. зокрема додану до справи рецензію заступника директора СЗСШ №1 м. Чернігова І.О.Сіренко), що відзначають потребу в перекладачах, але підготовка фахівців такої кваліфікації стосується радше саме спеціальності 035 Філологія. Здобувачі при вступі на цю ОП пріоритетним для себе вважали саме поглиблення знань з мови і бажали б (принаймні двоє з присутніх на зустрічі) збільшення обсягів дисциплін, спрямованих на поглиблення знання мов, “я люблю бути вчителем, але краще зможу навчити учнів, якщо краще знатиму мову”. Можливо, результатом такого ухилу стало те, що випускники (принаймні ті, що брали участь у зустрічі з ЕГ) ідуть

працювати здебільшого не за прямим фахом (на зустрічі не було жодного учителя школи), а в приватний сектор та інші підприємства як викладачі або перекладачі. ЕГ сприймає наведені під час зустрічей аргументи всіх стейкхолдерів, проте рекомендує менеджменту ЗВО й розробників ОП звернути увагу, що ОП, все ж, згідно з заявленими цілями, передбачає підготовку вчителя. Також, як було зазначено в підкритерії 2, дещо сумнівним є доцільність включення до ОП компонентів з вивчення другої мови. Якщо у вибірковому блоці (ВК7) такі курси цілком мають право на існування, то, наприклад, використання 16 кредитів ЄКТС для ОК6 (практичний курс другої іноземної мови (німецька мова)) для спеціальності 014 Середня освіта (мова і література (англійська)), що передбачає (як і зазначено в цілях ОП) підготовку вчителів англійської мови, є навряд чи доцільним. Гарант ОП пояснює це запитами роботодавців (такі потреби роботодавцями дійсно були озвучені, зокрема керівництвом СШ №1 м. Чернігова) й можливістю краще (у порівняльному аспекті) засвоїти англійську мову. ЕГ звертає увагу на цей аспект, залишає його в площині академічної свободи ЗВО.

4. Структура освітньої програми передбачає можливість для формування індивідуальної освітньої траєкторії, зокрема через індивідуальний вибір здобувачами вищої освіти навчальних дисциплін у обсязі, передбаченому законодавством.

Порядок реалізації права здобувачів на вільний вибір навчальних дисциплін регламентовано Положенням про дисципліни вільного вибору студентів (<https://goo.su/2VCP>). На сайті ЗВО розміщено перелік ВК з анотаціями (<http://philology-chernihiv.com.ua/disciplines.html>). Здобувачам що на початку року були проведені презентації, після чого вони заповнювали анкети. “Блоковий” принцип структурування ВК (“одна з двох (або трьох)”), якій практикується в багатьох ЗВО, має право на існування, але не має приводити до ситуації “вибір без вибору”, що суттєво обмежує реалізацію прав здобувачів (за п.2.2.7 Положення, куратор інформує, на які дисципліни не сформовано групи, і студенти мають обрати іншу). Проректор такий підхід пояснив труднощами якісно організувати процес вибору з 200-300 дисциплін. Однак у багатьох ЗВО України є гарні практики іншого підходу, з якими ЗВО, варто було б познайомитися. Проте здобувачі не висловили незадоволення з цього приводу: “якщо декілька дисциплін обирає приблизно однакова кількість студентів, то можуть сформувати навіть три групи”. Обрані дисципліни вносяться до індивідуального плану, який є цілком зрозумілим для здобувачів, і вони за ним працюють (підтверджено під час зустрічі). ЕГ звертає увагу на недотримання норми п.15 ч.1 ст.62 ЗУ “Про вищу освіту”. В ОП обсяг ВК складає 22 кредити ЄКТС (24,4% загального обсягу), що гарант пояснив технічною помилкою і повідомив, що співвідношення блоків НП було встановлене деканатом (що може бути ознакою недосконалості процедури), але він знає цю проблему і збирається її вирішувати. Заступник декана М.Ольховик дізналася про це лише після запитань ЕГ й визнала помилку. На запит ЕГ ЗВО додатком надіслав виправлений НП (змінити обсяг ОК3, ВК4) на підставі рішення НМР (додано), яка також визнає це як технічну помилку, проте пов’язану із змінами ОП через розширення кваліфікації, тобто змінами змісту, що вказує швидше на неналежне формування ОП, ніж на технічну помилку. Крім того, рішення НМР не може бути підставою таких змін, оскільки ОП розробляється завчасно й затверджується вченою радою ЗВО. Тому ЕГ не брала до уваги змінений під час проведення експертизи документ, однак відзначає усвідомлення розробниками проблеми та їхню готовність виправитися. Формально це менше 25%, однак це порушення не надто критично впливає на ОП загалом, і вважати його грубим виглядало б дещо заформалізовано: змінені дисципліни викладаються не в I семестрі (тобто студенти реально не постраждають). Однак до вибіркового блоку віднесено також ВК8 (атестація). Представники закладу пояснюють це тим, що здобувач сам обирає форму атестації (2 іспити або кваліфікаційна робота/1 іспит) і напрямок дослідження (лінгвістика/літературознавство/педагогіка/методика викладання), що є, на думку ЕГ, певною маніпуляцією, адже атестація (п.3 ОП) є обов’язковою і мала б бути включена у відповідний блок. Отже, вибірковий блок дефакто зменшується до 19 кредитів (21%).

5. Освітня програма та навчальний план передбачають практичну підготовку здобувачів вищої освіти, яка дозволяє здобути компетентності, необхідні для подальшої професійної діяльності.

ОП й навчальний план передбачають практичну підготовку здобувачів освіти через ОК12 - виробнича практика у старшій школі, ОК 13 - виробнича практика у ЗВО. Інформація про зміст цих ОК подано в силабусах (доданих до справи), які, на жаль, не містять очікуваних результатів навчання. Загальне враження від змісту силабусів, а також відгуки здобувачів (які відзначали навіть завеликий обсяг практик) і роботодавців дають підстави зробити висновок про можливість здобути компетентності, потрібні для подальшої професійної діяльності.

6. Освітня програма передбачає набуття здобувачами вищої освіти соціальних навичок (soft skills), що відповідають заявленим цілям.

Набуття здобувачами soft skills в ОП певною мірою передбачено досягненням ПРН 6,7,9. Звіт із СО містять надто загальну інформацію про успішність випускників. У цьому контексті для ЕГ важливо було почути думку випускників ОП й роботодавців. Зокрема на питання “яким ви бачите випускника цієї ОП?” роботодавці відзначили: конкурентоспроможними, з навичками проектування (центр “Розумка”, бажання навчатися далі (СШ №1 м. Чернігів), уміння критично мислити, здатність до самостійної роботи та роботи в колективі (Л.Славова), викладач, який може розвиватися (ТОВ “Оксфорд Клас”). Загалом вони відзначали відповідність випускників цим критеріям. Випускникам було поставлене питання “чи вважаєте ви себе успішним і які навички цьому сприяли?”, на що були

отримані (в контексті цього підкритерію) такі відповіді: “мені дуже допомогли комунікативні навички” (Вадим, службовець ЗСУ), “отримані навички допомагають мені розвивати сучасну освіту” (Вікторія Ліщук, представник іноземної компанії з онлайн освіти), “навчання допомогло в житті критично мислити і сприймати” (Оксана Луцька, інженер з технічної підтримки іноземної компанії), “навчання в бакалавраті дало набір знань, а на цій ОП - більше можливостей, розвиток загальних компетентностей, у мене є всі передумови успішності, можу працювати будь-де” (Ірина Мориляк, учитель англійської мови на курсах). Загалом ЕГ відзначає цей підкритерій найбільш сильною стороною аналізованої ОП в контексті критерію 2.

7. Зміст освітньої програми урахує вимоги відповідного професійного стандарту (за наявності).

Професійний стандарт на момент проведення експертизи відсутній.

8. Обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів (у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи) реалістично відбиває фактичне навантаження здобувачів, є відповідним для досягнення цілей та програмних результатів навчання.

У звіті із СО зазначено, що “Положення про організацію освітнього процесу в НУЧК імені Т.Г.Шевченка (<https://goo.su/2C1f>) визначає співвіднесення обсягу окремих освітніх компонентів ОП (у кредитах ЄКТС) із фактичним навантаженням здобувачів вищої освіти”. Однак, не зрозуміло, як положення може це визначати. Насправді там ідеться про співвідношення аудиторної і самостійної роботи, що, можливо, пов'язано з нерозумінням суті питання. Однак при цьому заявлено про проведення щосеместрового й щорічного моніторингу проблем з реальним навантаженням студентів, “результати якого обов'язково враховуються на наступний семестр”. На сайті ЗВО жодної згадки про такий моніторинг немає, та й Положення про опитування студентів (<https://drive.google.com/file/d/1W1U2ywjLp3dTNvHNP79XKH-gpRQET56q/view>) “натякає” на це лише загальними фразами: “Результати опитування використовуються для вдосконалення освітніх програм, оптимізації структури і змісту навчальних дисциплін...” (п. 3.2.). ЕГ додатково запитала зразки та результати останнього моніторингу щодо цього питання. У відповіді ЗВО міститься протокол №3 від 30.11.2019 засідання робочої групи з удосконалення ОП, куди зокрема включено доповідь студентки 2 курсу Н.Пархоменко з висловленням думки студентів з необхідності зменшити обсяг педагогічної практики в старшій школі, оскільки “обсяг роботи, передбачений програмою практики, можливо виконати у більш стислий термін”. Таку думку студентів підтверджують і додані результати анкетування. Щоправда, аналіз НП 2017 р. і 2020 р. не фіксує змін в обсягах практик. Здобувачі освіти під час інтерв'ю засвідчили проведення своєрідного зворотного зв'язку викладачами після завершення курсу й запевнили, що це приводить до реальних змін. Однак якоїсь конкретики надано не було. Таким чином, ЕГ вважає, що проведення опитувань здобувачів та врахування їх результатів щодо співвідношення обсягів ОК та реально витраченого студентами часу є дещо спорадичними й несистемними. Також в ЕГ викликав сумнів обсяг атестації у 3 кредити ЄКТС. Атестація, за ОП, здійснюється на вибір здобувача: або 2 кваліфікаційні іспити, або один іспит і кваліфікаційна робота, що відповідає іншому іспиту (здобувачі підтвердили, що такий вибір справді вони здійснюють самостійно). Отже, якщо здобувач обрав складання двох іспитів, такий обсяг, за свідченням студентів, є достатнім, але можливість написання кваліфікаційної роботи та підготовки до одного іспиту за два тижні викликає сумнів ЕГ. Проте здобувачі під час зустрічі не висловили стурбованості щодо цього, оскільки працюють над кваліфікаційною роботою ще з I курсу, а програму іспитів вони (студенти II курсу) вже мають, то “можуть уже зараз починати готуватися”. Тому ЕГ не може вважати цей аспект недоліком.

9. У разі здійснення підготовки здобувачів вищої освіти за дуальною формою освіти структура освітньої програми та навчальний план узгоджені із завданнями та особливостями цієї форми здобуття освіти.

У загальних відомостях про ОП (<https://office.naqa.gov.ua/v1/form-se/2460/view>) заявлено дуальну форму освіт, однак в усіх інших документах і згадках про форму навчання зазначається лише денна/заочна. Тобто залишалося відкритим питання, яка саме форма навчання підлягає акредитації? У тексті звіту із СО зазначено, що навчання за дуальною формою не здійснюється, проте для цього є всі передумови, зокрема “університет забезпечує теоретичну підготовку, цілісність освітньої програми навчання, несе відповідальність за якість підготовки здобувачів освіти, створює всі необхідні умови для проходження студентами учительської практики у ЗСО і викладацької у ЗВО”. З цієї тези не зрозуміло, що є передумовою запровадження дуальної форми. ЗУ “Про вищу освіту” (ч. 6 ст. 49) передбачено, що “дуальна форма здобуття вищої освіти - це спосіб здобуття освіти здобувачами денної форми, що передбачає навчання на робочому місці на підприємствах, в установах та організаціях для набуття певної кваліфікації обсягом від 25 відсотків до 60 відсотків загального обсягу освітньої програми на основі договору”. Договорів між ЗВО та роботодавцями до справи долучено не було. Очевидно, слід робити висновок, що все ж таки ідеться про денну/заочну форми навчання, а в загальних відомостях допущено помилку. Гарант ОП прокоментував зазначену в заявці дуальну форму як помилку, оскільки “це був перший етап ознайомлення з електронним кабінетом... і на етапі заповнення був вибір між очною, заочною і дуальною. Оскільки в нас був вибір, було неможливо поставити одночасно очну й заочну, то ми вирішили піти “лінгвістичним шляхом”, “дуально - очна і заочна”. Отже, ЕГ констатує, що дуальна форма на цій ОП не передбачається, а зазначена в заявці дуальна форма можна вважати технічною помилкою.

Загальний аналіз щодо Критерію 2:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 2.

ОП відкриває здобувачам значні можливості для самореалізації в професійній діяльності і повсякденному житті через надання широкого спектру soft skills, закладених у ПРН і блоці вибіркових дисциплін. Програма чітко структурована, логічно побудована з огляду на заявлені ПРН. Зміст ОП цілком відповідає запитам стейкхолдерів, які виявляють задоволення рівнем знань і навичками випускників програми.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 2.

Зміст ОП більшою мірою спрямований на підготовку філологів, аніж учителів, що відповідає ПРН, але не зовсім узгоджується з її цілями та відповідає предметній області спеціальності 014 середня освіта. Певною мірою “умовно” реалізовано право студентів на вибір дисциплін в обсязі не менше 25%. Негативною практикою також є включення РН вибіркових дисциплін до ПРН, що подекуди може спричинити недосягнення здобувачами ПРН у повному обсязі. Процедури моніторингу й урахування думки студентів щодо відповідності реального навантаження обсягу дисциплін здійснюються несистемно. З огляду на ці зауваження ЕГ може порекомендувати з урахуванням потреб роботодавців і очікувань здобувачів проаналізувати можливість відкриття спеціальності 035 Філологія, а цю ОП більше сфокусувати на підготовку вчителя; своєчасно доопрацьовувати робочі програми відповідно до змін в ОП; додати до Положення про організацію освітнього процесу вимогу включити до структури робочої навчальної програми (силабусу) обов'язковість зазначення РН; удосконалити систему формування вибіркового блоку дисциплін, застосувавши кращі практики інших ЗВО; внести зміни в ОП, повною мірою забезпечивши виконання вимог законодавства щодо права здобувачів на вибір дисциплін в обсязі не менше 25%; приділити більшу увагу моніторингу й урахуванню думки студентів щодо відповідності реального навантаження обсягу дисциплін.

Рівень відповідності Критерію 2.

Рівень Е

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 2.

Задоволеність стейкхолдерів змістом ОП та підготовкою здобувачів значною мірою компенсує її недоліки, які цілком можуть бути виправлені протягом року з урахуванням очевидного прагнення розробників до змін і бажання постійного вдосконалення.

Критерій 3. Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання:

1. Правила прийому на навчання за освітньою програмою є чіткими та зрозумілими, не містять дискримінаційних положень та оприлюднені на офіційному веб-сайті закладу вищої освіти.

Правила прийому (із додатками) на навчання за ОП розміщені на офіційному сайті Університету у вкладці “Вступнику” (<http://chnpu.edu.ua/abiturient/entry-info>) у вільному доступі. Правила прийому розроблені відповідно до Умов прийому на навчання до закладів вищої освіти України в 2020 році, затверджених наказом Міністерства освіти і науки України від 11 жовтня 2019 року № 1285 та зареєстрованих у Міністерстві юстиції України 02 грудня 2019 року за № 11921/34163. Вивчення правил прийому до НУЧК дає підстави стверджувати, що процедури прийому на навчання за ОП відповідають вимогам законодавства. Правила прийому є чіткими і зрозумілими, не містять дискримінаційних положень, розміщені на офіційному веб-сайті закладу вищої освіти та є доступними для всіх бажаючих. Окрім того, Правила прийому з додатками розміщено в паперовому вигляді на стендах і поверху навчального корпусу філологічного факультету. На сайті філологічного факультету оприлюднено інформацію про акредитацію ОП (<http://philology-chnpiv.com.ua/247-ogoloshennya.html>), розміщено окремий розділ “Акредитація”, де у відкритому доступі є інформація щодо акредитації та звіт самооцінювання.

2. Правила прийому на навчання за освітньою програмою враховують особливості самої освітньої програми.

Правила прийому на навчання за ОП (<https://goo.su/2C1i>) передбачають, що вступники до магістратури, які бажають навчатися за ОП, мають скласти єдине фахове вступне випробування (<http://chnpu.edu.ua/abiturient/magistr>), вступний іспит з іноземної мови (https://drive.google.com/open?id=1KKRbnPEураеММwB1nLu2oTtgHkTzq__1), додаткове вступне випробування (не є обов'язковим для вступників, які в 2020 році вступають на навчання для здобуття ступеня магістра на основі ступеня бакалавра, здобутого за іншою спеціальністю). Думка члена приймальної комісії НУЧК, аналіз програми фахового вступного випробування дають підстави стверджувати, що правила прийому на навчання за освітньою програмою враховують особливості самої освітньої програми, оскільки єдине фахове вступне випробування складається з ключових дисциплін мовознавчого, літературознавчого та педагогічного циклів, що уможливають ефективне опанування ОП. Згідно з програмою вступного випробування з іноземної мови мінімально прийнятний рівень володіння мовою для вступників до магістратури є В2. Аналіз програми вступного випробування з іноземної мови дає підстави стверджувати, що форма його проведення наближена до ЄВІ. Експертною комісією не було виявлено будь-яких порушень правил прийому на навчання за ОП та прав вступників. Установлено, що Правила прийому на навчання за освітньою програмою враховують особливості аналізованої ОП.

3. Визначені чіткі та зрозумілі правила визнання результатів навчання, отриманих в інших закладах освіти, зокрема під час академічної мобільності, що відповідають Конвенції про визнання кваліфікацій з вищої освіти в Європейському регіоні (Лісабон, 1997 р.), є доступними для всіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

Питання визнання результатів навчання, отриманих в інших ЗВО регулюється положенням про організацію освітнього процесу в Національному університеті «Чернігівський колегіум» імені Т.Г.Шевченка (https://drive.google.com/file/d/1O4h-jM9_h9HOOsJDdbgZr1R4KY4LvDb3/view) (п.5, с.12), правилами прийому до Національного університету «Чернігівський колегіум» імені Т.Г.Шевченка (<https://drive.google.com/file/d/188yAJj3grmYiKOoaeN1UZML2TYh68a6E/view?usp=sharing>) (п. 6.15, 2.2). Університет визнає еквівалентними та перезараховує результати навчання учасників освітнього процесу у закладах-партнерах згідно з Положенням про порядок реалізації права на академічну мобільність (<https://drive.google.com/file/d/1ZJ3H4OGbpG70USRYcvaDQN3wlCw7GLEd/view>) (п. 3., 3.11, п. 4 - Визнання та перезарахування результатів навчання студента у вищому навчальному закладі-партнері). Усі документи розміщено на офіційному сайті ЗВО у відкритому доступі. Під час зустрічей зі здобувачами освіти було встановлено, що здобувачі освіти ознайомлені з процедурою визнання результатів, отриманих в інших ЗВО, але студентів, яким необхідно було визнання результатів навчання отриманих в інших ЗВО або результатів навчання під час академічної мобільності, на цій ОП немає. Під час зустрічі з допоміжними підрозділами (зокрема деканатом філологічного факультету) було виявлено, що факти визнання результатів існують на інших ОП. Аналіз документів та результати зустрічей дають підстави стверджувати, що наявні чіткі та зрозумілі правила визнання результатів навчання, отриманих в інших закладах освіти, зокрема під час академічної мобільності, є доступними для всіх учасників освітнього процесу.

4. Визначені чіткі та зрозумілі правила визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті, які є доступними для всіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

Визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті, регулюється Положенням про організацію освітнього процесу в НУЧК імені Т.Г.Шевченка (https://drive.google.com/file/d/1O4h-jM9_h9HOOsJDdbgZr1R4KY4LvDb3/view) (п.5, с. 12), згідно з яким “визнання результатів навчання, здобутих у неформальній та інформальній освіті, поширюється на нормативні (обов'язкові) та вибіркові дисципліни навчального плану за освітньою програмою”. Положенням передбачено, що університет може визнати результати навчання, здобуті в неформальній освіті в обсязі, що, як правило, не перевищує 10% від загального обсягу кредитів, передбачених ОП. Для визнання результатів навчання, здобутих у неформальній освіті, здобувач вищої освіти звертається із заявою до декана факультету (директора інституту). Як приклад зарахування результатів неформальної освіти розробники ОП наводять зарахування результатів навчання студентів з комплексного курсу філософського, культурологічного, лінгвістичного та педагогічного спрямування в межах єдиної теми EUROPEAN ANTITOTALITARIAN PRACTICES (EAP) програми Erasmus+, Jean Monnet Project (№ 599704-EPP- 1-2018-1-UA-EPPJMO-MODULE, 2018–2021 рр). У дипломах студенти отримують запис, що вони прослухали цей курс (за фінансової підтримки ЄС у межах програми Еразмус+). Однак залишається відкритим питання, чи можна вважати факультативний курс неформальною освітою. Інших конкретних прикладів зарахування таких результатів не було.

Загальний аналіз щодо Критерію 3:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 3.

ЕГ встановлено чітке та зрозуміле дотримання процедур прийому на навчання за ОП, що враховують особливості даної ОП, правила визнання результатів навчання, отриманих в інших закладах освіти, процедур визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті, що регульовано необхідними документами. Це є підставою

для позитивної оцінки освітньої програми за критерієм “Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання”.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 3.

До випадків зарахування результатів, отриманих у неформальній освіті, наведено лише один приклад. Добре було б розширити практику врахування результатів неформальної освіти.

Рівень відповідності Критерію 3.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 3.

ОП загалом відповідає вимогам критерію 3 “Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання” на належному рівні.

Критерій 4. Навчання і викладання за освітньою програмою:

1. Форми та методи навчання і викладання сприяють досягненню заявлених у освітній програмі цілей та програмних результатів навчання, відповідають вимогам студентоцентрованого підходу та принципам академічної свободи.

Отримані під час зустрічей зі здобувачами, НПП, гарантом ОП відомості, а також аналіз робочих програм та сайту ЗВО підтверджують наведену в звіті СО інформацію щодо відповідності форм і методів навчання й викладання заявленим в ОП цілям та ПРН. Форми організації освітнього процесу та основні види навчальних занять визначаються Положенням про організацію освітнього процесу в Національному університеті «Чернігівський колегіум» імені Т.Г.Шевченка (Наказ №260 від 31.08.2020). Традиційні форми та методи, зазначені в положенні (лекції, практичні заняття, індивідуальні заняття, консультації; бесіда, дискусія, демонстрація, обговорення), на практиці доповнюються інноваційними, наприклад: методом проектів, кейс-методом, навчальними/діловими іграми тощо. З погляду методики викладання студентоцентрованість досягається завдяки активному використанню компетентнісного та особистісно орієнтованого підходів. НПП застосовують індивідуальний підхід до вибору форм, методів і засобів навчання. Активно використовуються сучасні технології навчання та онлайн-інструменти, наприклад, засоби Google (Classroom, Forms, Meets), засоби телеконференцій (Zoom, Skype), подкасти, майндмепи (WordNet), квест- та квіз-застосунки (Quizlet), спільні візуальні дошки (Padlet), скрінкасти. Наведена інформація підтверджується також результатами щосеместрових опитувань здобувачів освіти щодо «рівня задоволеності освітнім середовищем, створеним у ЗВО» (консолідоване опитування студентів 1-6 курсів – 11-17.02.20; опитування студентів магістратури – 2-5.10.20), які засвідчують загальну позитивну оцінку форм і методів навчання.

2. Усім учасникам освітнього процесу своєчасно надається доступна і зрозуміла інформація щодо цілей, змісту та програмних результатів навчання, порядку та критеріїв оцінювання у межах окремих освітніх компонентів (у формі силабуса або в інший подібний спосіб).

Учасники освітнього процесу своєчасно одержують доступну і зрозумілу інформацію щодо цілей, змісту, програмних результатів навчання, а також порядку оцінювання у межах окремих освітніх компонентів у формі силабусів та робочих програм, розміщених на сайті кафедри германської філології (<http://philology-chernihiv.com.ua/germanic-philology.html>) та інших дотичних кафедр. Окрім цього, інформування здобувачів про освітні компоненти здійснюється під час регулярних зустрічей представників деканату та кафедр філологічного факультету зі здобувачами освіти, а також на початковому етапі вивчення окремих навчальних дисциплін, що було підтверджено під час інтерв'ювання здобувачів освіти. Водночас варто зазначити, що у багатьох силабусах та робочих програмах відсутня інформація щодо критеріїв оцінювання.

3. Заклад вищої освіти забезпечує поєднання навчання і досліджень під час реалізації освітньої програми відповідно до рівня вищої освіти, спеціальності та цілей освітньої програми.

Під час експертизи встановлено, що здобувачі освіти за ОП 33791 «Середня освіта (Мова і література (англійська)» залучаються до виконання наукових досліджень різних типів. Студенти беруть участь в олімпіадах, конкурсах студентських наукових робіт, роботі наукових гуртків, публікують тези доповідей на наукових конференціях. Так, наприклад, на XIII Всеукраїнському студентському конкурсі перекладу «Художнє слово в світовій культурі» (Східноукраїнський національний університет імені Володимира Даля, 2019) III місце посів Завадський Д. (науковий керівник: Васильєва О.О.). Студенти ОП є активними учасниками щорічних студентських конференцій «Питання германської філології та методики навчання іноземних мов» (Брестський державний університет імені О. Пушкіна, Білорусь) та «Полілог культур: освітній і культурологічний аспекти» (Національний університет «Чернігівський колегіум» імені Т.Г.Шевченка) тощо. У робочих програмах деяких дисциплін (зокрема ОК 7, ОК 9, ВК 4 тощо) містяться проблемні завдання, які передбачають самостійний науковий пошук здобувачів вищої освіти. Студенти виконують наукові (кваліфікаційні) роботи під керівництвом наукових керівників. Проте поєднання науки та освітнього процесу в межах ОП не завжди є очевидним, що підтверджується інтерв'юванням студентів. Доцільно було б поглибити науково-дослідний компонент навчання за рахунок виконання індивідуальних науково-дослідних завдань, виконання професійно орієнтованих досліджень під час виробничої (педагогічної) практики, реалізації проблемно орієнтованого навчання. Разом з тим, варто приділити більше уваги виконанню досліджень у межах ОП з орієнтацією на професійну кваліфікацію, яка присвоюється за ОП, ніж на дисципліни філологічного циклу.

4. Педагогічні, науково-педагогічні, наукові працівники (далі – викладачі) оновлюють зміст освіти на основі наукових досягнень і сучасних практик у відповідній галузі.

Вивчення змісту освітніх компонентів ОП дозволило встановити достовірність наведених у звіті самоаналізу відомостей щодо регулярного оновлення змісту освіти на основі наукових досягнень і сучасних практик у відповідній галузі з урахуванням позицій здобувачів освіти та роботодавців. Процес оновлення регламентується положеннями про кафедри (<http://philology-chniv.com.ua/documents.html>). НПП регулярно (щонайменше щорічно) оновлюють змістову складову навчальних програм, спираючись на результати власних досліджень та на науковий доробок провідних науковців галузі. Регулярне оновлення змісту програм освітніх компонентів засвідчено протоколами засідань кафедр. Одним з інструментів оновлення змісту освіти в межах ОП є проведення науково-методичних семінарів на рівні кафедр і факультету, що дозволяють організувати дискусію щодо актуальних наукових досліджень та їх реалізації у викладацькій діяльності.

5. Навчання, викладання та наукові дослідження пов'язані з інтернаціоналізацією діяльності закладу вищої освіти.

ЗВО демонструє прагнення до інтернаціоналізації навчання та викладання як на загальноуніверситетському рівні, так і в межах ОП, що підтверджується такими фактами, як: 1) наявність низки чинних договорів з партнерськими організаціями в Україні й за кордоном, які постійно оновлюються; 2) запровадження на деяких ОП програми подвійних дипломів, зокрема з Поморською академією (м. Слупськ, Польща). Здійснюється пошук партнерів для розширення таких практик, зокрема на ОП, що акредитується. Так, ЗВО перебуває в процесі укладання домовленостей з Вищою школою економіки у м. Бидгощ (Польща) щодо організації спільної магістерської ОП з філології; 3) участь НПП та здобувачів освіти у міжнародних проектах. Наприклад, викладачі (зокрема Борисов О.О., Гергуль С.М.) та студенти залучені до заходів проектів «European Antitotalitarian Practices» (у межах напряму Ж.Монне програми Erasmus+, 2018-2021) та «Вивчай та розрізняй: інфо-медійна грамотність» (Рада міжнародних наукових досліджень та обмінів (IREX) за підтримки посольств США та Великої Британії, 2019-2020). Активну міжнародну діяльність здійснюють НПП та здобувачі освіти, учасники МТД «АмаТеа», що діє бази філологічного факультету; 4) участь НПП, задіяних до викладання на ОП, у стажуваннях за кордоном. Наприклад, в Інституті освіти Коледжу Маріно при Трінті Коледж (Ірландія, 2012), Освітній Театральній Компанії Граффіті (Ірландія, 2013, 2015), Освітньому Молодіжному центрі Васатокка (Фінляндія, 2018, все - доц. Росстальна О.А.), університеті Луїзвілл (США, 2014, доц. Яковенко І.В.). Водночас, слід зазначити, що студенти ОП 33791 «Середня освіта (Мова і література (англійська)» не беруть участі в програмах академічної мобільності. При цьому керівник відділу міжнародних відносин університету під час зустрічі з ЕГ повідомив, що викладачі кафедри германської філології регулярно подають заявки до участі у напрямі KA1 програми Erasmus+ (академічна мобільність). Наприклад, у 2018 р. було подано три таких заявки, які не були успішними.

Загальний аналіз щодо Критерію 4:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 4.

До сильних сторін та позитивних практик належать: 1) вчасне інформування здобувачів освіти щодо цілей, змісту, результатів навчання, а також критеріїв оцінювання навчальних дисциплін. 2) регулярний моніторинг задоволеності здобувачів вищої освіти застосовуваними формами і методами викладання у вигляді анкетування; 3) регулярне оновлення змісту освітніх компонентів; 4) активна участь НПП та здобувачів освіти у міжнародних проектах.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 4.

На основі аналізу відповідності ОП критерію 4 ЕГ вважає за доцільне для вдосконалення ОП рекомендувати поглибити науково-дослідний компонент навчання з виконанням досліджень більшою мірою з орієнтацією на професійну кваліфікацію, яка присвоюється за ОП, аніж на дисципліни філологічного циклу; ужити заходів для запровадження академічної мобільності здобувачів вищої освіти за ОП 33791 «Середня освіта (Мова і література (англійська))».

Рівень відповідності Критерію 4.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 4.

Навчання й викладання за ОП здійснюється на достатньому для досягнення ПРН рівні.

Критерій 5. Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність:

1. Форми контрольних заходів та критерії оцінювання здобувачів вищої освіти є чіткими, зрозумілими, дозволяють встановити досягнення здобувачем вищої освіти результатів навчання для окремого освітнього компоненту та/або освітньої програми в цілому, а також оприлюднюються заздалегідь.

Форми, методи і процедури контролю та оцінювання регламентуються Положенням про організацію освітнього процесу в НУЧК імені Т.Г.Шевченка (https://drive.google.com/file/d/1O4h-jM9_h9HOOsJDdbgZr1R4KY4LvDb3/view), Положенням про ректорські контрольні роботи у НУЧК імені Т.Г.Шевченка (<https://drive.google.com/file/d/11QrQNIbCgiI4k6sp7xmt44P7uyRcPPiK/view>) та Положенням про кваліфікаційну роботу (https://drive.google.com/file/d/1q1_OT8oQhMxZrXgctfFh-DPBMNR5aTg2/view). Поточний контроль здійснюється протягом семестру під час проведення лекційних, практичних занять для забезпечення зворотного зв'язку між НПП та студентами в процесі навчання, управління навчальною мотивацією студентів, коригування їх знань. Атестаційний контроль здійснюється після вивчення матеріалу з логічно завершеної частини дисципліни, модуля, визначеного робочою навчальною програмою, з метою систематизації теоретичних знань та практичних навичок студентів. Семестровий контроль проводиться у формі екзамену чи заліку, що визначається навчальним планом, у терміни, передбачені графіком освітнього процесу, та в обсязі навчального матеріалу, визначеному РНП. На першому занятті викладач повідомляє про форми контролю та критерії оцінювання (що підтвердили здобувачі під час інтерв'ю). Також перед екзаменом чи заліком проводить консультацію (групову або індивідуальну), на якій студентів інформують про процедуру проведення контролю, обсяг засвоєного матеріалу з дисципліни, що підлягає контролю, критерії оцінювання знань студентів. Здобувачі також можуть ознайомитися з формами контролю та критеріями оцінювання в РНП на відповідних кафедрах. Проведені експертною групою бесіди з різними групами учасників освітнього процесу засвідчують, що всі вони ознайомлені з формами контрольних заходів у межах навчальних дисциплін. Водночас вимоги до оцінювання конкретних видів робіт в силабусах і РНП зазвичай не деталізовані, частіше ця інформація обмежена шкалою оцінювання.

2. Форми атестації здобувачів вищої освіти відповідають вимогам стандарту вищої освіти (за наявності).

Стандарт вищої освіти на момент проведення експертизи відсутній.

3. Визначено чіткі і зрозумілі правила проведення контрольних заходів, що є доступними для усіх учасників освітнього процесу, забезпечують об'єктивність екзаменаторів, зокрема включають процедури запобігання та врегулювання конфлікту інтересів, визначають порядок оскарження результатів контрольних заходів і їх повторного проходження, та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

Під час експертизи встановлено, що зазначені у звіті самооцінювання відомості відповідають дійсності. Правила проведення контрольних заходів є чіткими, зрозумілими та своєчасно доводяться до відома здобувачів вищої освіти.

Інформування здійснюється в усному форматі під час кураторських зборів, старостатів, на заняттях. Водночас у Положенні про організацію освітнього процесу в НУЧК імені Т.Г.Шевченка (https://drive.google.com/file/d/1O4h-jM9_h9HOOsJDdbgZr1R4KY4LvDb3/view) не прописаний порядок оскарження результатів семестрового (підсумкового) контролю. Незважаючи на це, інтерв'ювання НПП та здобувачів освіти підтвердили дієвість цих процедур, а також процедур запобігання конфлікту інтересів. Об'єктивність екзаменаторів забезпечується механізмами контролю діяльності викладача на рівні структурних підрозділів ЗВО (кафедри, факультету), зокрема через використання технічних засобів для контролю та оцінювання, проведення контрольних заходів щонайменше двома викладачами, а залучення «зовнішніх» екзаменаторів відбувається під час атестації.

4. У закладі вищої освіти визначено чіткі та зрозумілі політика, стандарти і процедури дотримання академічної доброчесності, що послідовно дотримуються всіма учасниками освітнього процесу під час реалізації освітньої програми. Заклад вищої освіти популяризує академічну доброчесність (насамперед через імплементацію цієї політики у внутрішню культуру якості) та використовує відповідні технологічні рішення як інструменти протидії порушенням академічної доброчесності.

У НУЧК імені Т.Г.Шевченка розроблено й упроваджено документи, що містять політику, стандарти і процедури дотримання академічної доброчесності, а саме: Положення про систему внутрішнього забезпечення якості освіти в НУЧК імені Т.Г.Шевченка (<https://drive.google.com/file/d/1dGEbZC5r7MwZmAoun6-NOWVmcY1T8rVX/view>) та Положення про академічну доброчесність здобувачів освіти в НУЧК імені Т.Г.Шевченка (<https://drive.google.com/file/d/1kpvbTnlgY2Tz29iNvgwlMe84tMAkRg/view>). Інтерв'ювання НПП та здобувачів освіти підтвердили, що в межах ОП приділяється значна увага питанню інформування студентів щодо стандартів та процедур дотримання академічної доброчесності. Так, студенти та викладачі заохочуються до проходження вебінарів та онлайн-курсів з проблем академічної доброчесності (наприклад, навесні 2020 р. всі студенти, що навчаються за ОП, пройшли онлайн-курс «Академічна доброчесність» на освітньому порталі EdEra та взяли участь у вебінарі з методології оцінки на plagiat). До процедур популяризації академічної доброчесності долучаються ОСС (ознайомлення здобувачів вищої освіти з правилами наукової етики), кафедри (формування у здобувачів відповідних етичних норм, інформування на заняттях та індивідуальні бесіди зі здобувачами освіти) тощо. В університеті використовується платформа Plagiat.pl (<https://plagiat.pl/>) для перевірки наукових робіт на відсутність неправомірних текстових збігів. Кваліфікаційні роботи проходять рецензування та експертну перевірку на кафедрах.

Загальний аналіз щодо Критерію 5:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 5.

Здобувачі обізнані з формами, методами і процедурами контролю та оцінювання, об'єктивність оцінювання та контрольних заходів забезпечується використанням технічних засобів, залученням щонайменше двох екзаменаторів тощо. У ЗВО здійснюється активна робота з інформування студентів щодо правил академічної доброчесності, студенти залучаються до проходження навчання з питань етики та академічної доброчесності, що сприяє формуванню культури академічної доброчесності в освітньому середовищі.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 5.

До слабких сторін і недоліків ОП за цим підкритерієм можна віднести відсутність формалізованого порядку оскарження результатів оцінювання в нормативних документах ЗВО; слабо представлена інформація щодо критеріїв оцінювання та порядку проведення контрольних заходів на сайті ЗВО; вимоги до оцінювання конкретних видів робіт в силабусах і РНП зазвичай не деталізовані. Відповідно ЕГ рекомендує формалізувати процедуру оскарження результатів оцінювання; удосконалити процедури інформування здобувачів про порядок проведення контрольних заходів в частині оприлюднення цієї інформації на сайті; додати або (за наявності) деталізувати вимоги до оцінювання конкретних видів робіт у силабусах і РНП.

Рівень відповідності Критерію 5.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 5.

Загалом політика щодо доброчесності, процедур оцінювання, проведення контрольних заходів, нормативна база ЗВО відповідають очікуванням студентів.

Критерій 6. Людські ресурси:

1. Академічна та/або професійна кваліфікація викладачів, задіяних до реалізації освітньої програми, забезпечує досягнення визначених відповідною програмою цілей та програмних результатів навчання.

Академічна та професійна кваліфікація викладачів, задіяних до реалізації освітньої програми 33791 «Середня освіта (Мова і література (англійська))», забезпечує досягнення визначених відповідною програмою цілей та програмних результатів навчання. Викладачі мають достатню освіту, досвід професійної діяльності у відповідній сфері, а також наукові публікації відповідно до навчальних дисциплін, які вони викладають. Представники студентського самоврядування підтвердили, що на філологічному факультеті реалізується опитування студентів щодо ефективності роботи НПП (якість навчальної дисципліни та викладання). Результати опитування здобувачів свідчать про високий рівень фаховості НПП та задоволеності студентів рівнем викладання навчальних дисциплін.

2. Процедури конкурсного добору викладачів є прозорими і дозволяють забезпечити необхідний рівень їхнього професіоналізму для успішної реалізації освітньої програми.

Конкурсний відбір викладачів на вакантні посади НПП в НУЧК імені Т.Г.Шевченка ґрунтується на Законах України «Про освіту», «Про вищу освіту», наказі МОН України від 05.10.2015 № 1005 «Про затвердження Рекомендацій щодо проведення конкурсного відбору при заміщенні вакантних НПП та укладання з ними трудових договорів». Згідно з Положенням про порядок проведення конкурсного відбору при заміщенні вакантних посад науково-педагогічних і педагогічних працівників від 29.12.2017 р., наказ №22 (<https://drive.google.com/file/d/1K-2m6gbbUjTvbyShgHxnSnxPIBbRkqqX/view>) процедура конкурсного добору враховує професіоналізм викладачів на ОП як вимогу. Реалізацію програми забезпечують НПП з науковими ступенями та вченими званнями, а також висококваліфіковані фахівці. Також урахується продуктивність викладачів щодо публікацій, їх участь у роботі наукових конкурсів і конференцій, здатність проводити заняття іноземною мовою, керівництво науковою роботою студентів.

3. Заклад вищої освіти залучає роботодавців до організації та реалізації освітнього процесу.

НУЧК імені Т.Г.Шевченка залучає до організації та реалізації освітнього процесу роботодавців на етапі розробки та впровадження ОП, що було підтверджено ЕГ під час зустрічей з представниками роботодавців (Жданова Ю. – ОЦ «Розумка», м. Чернігів; Гусак Ю. – «Оксфорд Клас», м. Київ; Славова Л. – КНУ імені Т.Г.Шевченка; Сіренко І. – спеціалізована школа №1, м.Чернігів). Результати інтерв'ювання роботодавців засвідчують, що вони активно долучаються до організації та реалізації освітнього процесу в межах спільних проєктів, тренінгів та майстер-класів (тренінги з підготовки до складання міжнародних мовних іспитів, Гусак Ю.), проходження навчальних та виробничих практик (Сіренко І.). Роботодавці надають рекомендації щодо змісту освітніх компонентів, висувуючи сучасні вимоги до фахової підготовки здобувачів.

4. Заклад вищої освіти залучає до аудиторних занять професіоналів-практиків, експертів галузі, представників роботодавців.

Під час експертизи було підтверджено відомості, подані у звіті СО щодо залучення до проведення аудиторних занять: • волонтери Корпусу Миру США залучалися до проведення занять з ОК5 («Практика усного і писемного мовлення англійською мовою») (2007-2019 рр); • доктор філологічних наук, директор Інституту філології ЧНУ ім. П.Могили О.Пронкевич викладав курс лекцій з іспанської літератури (2016 р.); • докторантка факультету Індійської філософії Інституту Східної філології санскритської спеціалізації Ягеллонського університету (м. Краків, Польща) Адріаною Сімончеллі прочитала лекцію на тему «Індійська філологія античності» (2018 р.); • методист Міжнародного освітньо-методичного центру Dinternal Education, викладач англійської мови (кваліфікація DELTA), сертифікований екзаменатор міжнародних мовних екзаменів FCE та IELTS Кріс Кірбі проводив демонстраційні заняття (2018-2019 рр). Водночас участь у проведенні занять представників роботодавців є епізодичною та несистемною. Під час інтерв'ювання роботодавців ЕГ отримала лише один приклад такої роботи, а саме участь у проведенні заняття з ОК7 Ю. Ждановою (ОЦ «Розумка», м. Чернігів) на тему «Використання ігор на заняттях з іноземної мови».

5. Заклад вищої освіти сприяє професійному розвитку викладачів через власні програми або у співпраці з іншими організаціями.

Аналіз звіту СО та інтерв'ювання осіб, задіяних у реалізації ОП, виявили, що НПП мають змогу здійснювати систематичне підвищення кваліфікації згідно з затвердженими планами та брати участь у регулярних наукових і науково-практичних заходах. Для викладачів створено умови для участі в проєктах і заходах формальної та неформальної освіти (вебінари, онлайн-курси, майстер-класи провідних спеціалістів галузі тощо), які сприяють підвищенню їх професійного рівня. Під час експертизи встановлено, що всі науково-педагогічні працівники проходять стажування та підвищення кваліфікації у провідних ЗВО, наукових установах України (регламентується Положенням про підвищення кваліфікації та стажування педагогічних і науково-педагогічних працівників НУЧК імені Т.Г.Шевченка https://drive.google.com/file/d/1RKgX2oYzm5oS7iL3FntI_liXe-x6Xf_r/view). Приклади стажувань НПП наведено в аналізі п. 5 критерію 4 вище. На базі кафедри германської філології та філологічного факультету проводяться наукові заходи різного рівня (наприклад, щорічна міжнародна науково-практична конференція «Мови у відкритому суспільстві»), до реалізації яких долучаються НПП. Викладачі ОП також беруть участь у роботі порталу вчителів світової літератури ІППО Київського університету імені Бориса Грінченка.

6. Заклад вищої освіти стимулює розвиток викладацької майстерності.

Аналіз документів (зокрема Колективного договору https://drive.google.com/file/d/oB_8Hc3966v4cWTItazNRZGdWRGM/view), а також інтерв'ювання НПП, представників адміністрації та допоміжних підрозділів університету підтвердили інформацію, наведену у звіті СО, щодо стимулювання закладом професійного розвитку викладачів та підвищення ефективності їх роботи шляхом фінансових заохочень за високі досягнення у професійній діяльності, захист дисертацій та статті, що індексуються у наукометричній базі SCOPUS, а також відзначення почесними грамотами та подяками. Згідно з Положенням про систему внутрішнього забезпечення якості освіти (<https://drive.google.com/file/d/1dGEbZC5r7MwZmAOun6-NOWVmcY1T8rVX/view>) у ЗВО діє рейтингове оцінювання роботи структурних підрозділів шляхом проведення щорічного конкурсу на кращу кафедру (регламентується Положенням про конкурс на кращу кафедру НУЧК імені Т.Г.Шевченка https://drive.google.com/file/d/1_jq7F_InBSJoZUv1xb8BwHdt43aQosOJ/view), за результатом якого впроваджена система матеріального і морального заохочення. Персональне рейтингування НПП у ЗВО не здійснюється.

Загальний аналіз щодо Критерію 6:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 6.

Позитивними практиками ОП є наявність прозорих та ефективних процедур конкурсного добору викладачів; систематичний моніторинг якості освітніх послуг у вигляді анонімного опитування здобувачів вищої освіти щодо ефективності роботи науково-педагогічних працівників; створення й підтримка дієвої системи підвищення кваліфікації; стимулювання підвищення кваліфікації та викладацької майстерності викладачів ЗВО.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 6.

З огляду на несистемність та епізодичність участі роботодавців у процесі викладання навчальних дисциплін ЕГ вважає за доцільне розширити практики залучення роботодавців, передусім професіоналів освітньої галузі, до викладання на ОП 33791 «Середня освіта (Мова і література (англійська))».

Рівень відповідності Критерію 6.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 6.

Професійна кваліфікація НПП, їх прагнення до самовдосконалення забезпечують належний рівень підготовки здобувачів на цій ОП.

Критерій 7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси:

1. Фінансові та матеріально-технічні ресурси (бібліотека, інша інфраструктура, обладнання тощо), а також навчально-методичне забезпечення освітньої програми забезпечують досягнення визначених

освітньою програмою цілей та програмних результатів навчання.

Згідно зі Звітом СО, університет має сучасну матеріальну базу: два навчальні та один спортивний корпуси, понад 20 комп'ютерних класів. Під час огляду матеріально-технічної бази ЕГ було представлено навчальний корпус, де забезпечується освітній процес здобувачів освіти за ОП. Зокрема було представлено: дві великих лекційні зали, у яких проводяться заняття з використанням мультимедійного обладнання (проектор), лінгафонний кабінет, оснащений комп'ютерами з Інтернетом, інші кабінети з наявними наочними дидактичними матеріалами. Фонди наукової бібліотеки, загальною площею 1553,5 м², налічують 576012 примірників видань, з яких 432580 - навчальних та 83035 - наукових; є комп'ютерна зала з електронним каталогом. Навчальні дисципліни ОП забезпечені необхідними для освітнього процесу підручниками, посібниками, навчально-методичною літературою, зокрема, розробленими та апробованими викладачами ОП. В університеті існує редакційно-видавничий відділ, який забезпечує студентів потрібними навчально-методичними матеріалами. Викладачі широко користуються власними технічно-інформаційними можливостями факультету й аудиторіями інших факультетів, зокрема з мультимедійним супроводом, комп'ютерними класами університету. Також ЕГ було представлено гардероб, музей історії університету, світлицю Тараса Шевченка, актову залу, спортивну залу, залу засідань, ресурсний кабінет факультету іноземної філології, аудиторії студентських театрів, рекреацію "Культура і побут Чернігівщини". Університет має три гуртожитки та їдальню. Студенти зауважили, що місце для проживання в гуртожитку достатньо. Усе це дає підстави стверджувати, що фінансові й матеріально-технічні ресурси, а також навчально-методичне забезпечення освітньої програми забезпечують досягнення визначених освітньою програмою цілей та ПРН.

2. Заклад вищої освіти забезпечує безоплатний доступ викладачів і здобувачів вищої освіти до відповідної інфраструктури та інформаційних ресурсів, необхідних для навчання, викладацької та/або наукової діяльності в межах освітньої програми.

Під час зустрічей з учасниками освітнього процесу експерти пересвідчилися, що викладачі та студенти мають безоплатний доступ до всіх компонентів інфраструктури та інформаційних ресурсів університету, необхідних для навчання, викладацької та/або наукової діяльності в межах освітньої програми, до мережі WI-FI. Учасники освітнього процесу мають безкоштовний доступ до комп'ютерних класів (за потреби), наявні словники різних типів, підручники, періодичні фахові видання. Університет видає «Вісник Національного університету "Чернігівський колегіум" імені Т.Г.Шевченка», журнали «Сіверянський літопис» і «Сумська старовина», які включено до переліку видань ВАК України. Бібліотечний фонд постійно оновлюється електронними й друкованими виданнями, електронні версії у вільному доступі (<https://library.chnpu.edu.ua/>). За необхідності замовити літературу можна через сайт бібліотеки (<https://library.chnpu.edu.ua/zamovlennya/>). Університетом здійснюється видання газети «Університеті: газета Чернігівського національного педагогічного університету імені Т.Г.Шевченка». Здобувачі освіти мають змогу ознайомитися з матеріалами наукових конференцій, науковими вісниками тощо через сайт філологічного факультету (розділ - Наука <http://philology-chnihiv.com.ua/informlisti-konferency.html>). Також активно функціонує Центр науково-методичної підтримки організації дистанційного навчання (<http://chnpu.edu.ua/university/atuniversity/tsentr-naukovo-metodichnoji-pidtrimki-organizatsiji-distantsijnogo-navchannya>). Під час зустрічі працівники центру повідомили, що способи організації дистанційного навчання кожен викладач обирає самостійно за допомогою платформ і інтерактивних засобів ZOOM, MOODLE, Google Form, Padlet. Здобувачі освіти й академічний персонал під час зустрічей засвідчили ЕГ, що мають усе необхідне для здійснення якісного освітнього процесу.

3. Освітнє середовище є безпечним для життя та здоров'я здобувачів вищої освіти, що навчаються за освітньою програмою, та дозволяє задовольнити їхні потреби та інтереси.

ЕГ було встановлено, що безпека життєдіяльності учасників освітнього процесу дотримується на належному рівні, який відповідає нормам безпеки життєдіяльності. Забезпечення безпечного освітнього середовища регулюється "Правилами внутрішнього трудового розпорядку Національного університету "Чернігівський колегіум" імені Т.Г.Шевченка" https://drive.google.com/file/d/155HTMY27KH_YsoQVxbZi4Lk-ux60l2_e/view (розділ 3, розділ 4, розділ 5, розділ 8). У "Положенні про організацію освітнього процесу" визначено навчальний час студента (розділ VI) та робочий час викладача (розділ VII). У НУЧК функціонує психологічна служба https://drive.google.com/file/d/1qcUrYum1JoKesi1r-Er3f_UjSrKc8GrG/view, яка за необхідності здійснює психологічну допомогу учасникам освітнього процесу. Також академічний персонал і здобувачі освіти повідомили, що за необхідності вони можуть звернутися по допомогу до Психолого-педагогічного факультету. Здобувачі освіти зосередили увагу ЕГ на ефективному інституті кураторства й запевнили, що при виникненні проблемних питань вони звертаються перш за все до кураторів. Згідно зі звітом СО, щороку куратори та інженер з техніки безпеки проводять первинні, планові й позапланові інструктажі в академічних групах. Звітність ведеться в журналах. 2014-15 н. р. були проведені інструктажі з користування засобами укриття й проведені тренувальні евакуації. Охорона праці в НУЧК регулюється згідно з Законом України про охорону праці (<https://goo.su/2bk8>), Положенням про порядок проведення навчання й перевірки знань з питань охорони праці в закладах, установах, організаціях, підприємствах, підпорядкованих Міністерству освіти і науки України (<https://goo.su/2c1y>). Запроваджено анкетування студентів щодо задоволення їх потреб і інтересів, яке проводиться спільно ОСС факультету й адміністрацією. ЕГ було надано протокол останнього проведеного опитування, що проходило 2-5 жовтня. Респондентами були студенти 2 курсу магістратури. Здобувачі оцінили критерій "безпечність освітнього середовища для життя та здоров'я здобувачів вищої освіти (зокрема психічне здоров'я)" таким чином: оцінка 10 - 5%, оцінка 8 - 50%, оцінка 5 - 15%. Окрім того, здійснюється ефективна співпраця ОСС факультету й адміністрації, що дозволяє швидко реагувати на виклики часу

й задовольняти потреби здобувачів освіти. За свідченням голови студентського парламенту Університету Поліни Гомбалецької, дуже швидко вирішуються всі проблеми, з якими вони звертаються до керівництва (наприклад, ремонт вбиральних кімнат). Здобувачі запевняють, що проректор з питань науково-педагогічної роботи, молодіжної політики та іміджевої діяльності та ректор жодного разу не відмовили їм у зустрічі й дослухаються до їхніх проблем. Функціонує “Положення про опитування студентів” <https://drive.google.com/file/d/1W1U2ywjLp3dTNvHNP79XKH-grRQET5bq/view>. На сайті факультету розміщено електронну скриньку, на яку можна написати побажання й зауваження щодо реалізації освітнього процесу: philology.chernihiv@ukr.net.

4. Заклад вищої освіти забезпечує освітню, організаційну, інформаційну, консультативну та соціальну підтримку здобувачів вищої освіти, що навчаються за освітньою програмою.

Регулярно проводиться опитування “Освітній процес очима студентів”. ЕГ було надано результати опитувань щодо задоволення освітньою, організаційною, консультативною та соціальною підтримкою, яку студенти вважають достатньою. Здобувачі під час зустрічі запевнили, що опитування проводиться за участю ОСС, їх побажання враховуються. Освітня підтримка здійснюється згідно з Положенням про організацію освітнього процесу, Положенням про Центр науково-методичної підтримки організації дистанційного навчання, Положенням про систему внутрішнього забезпечення якості освіти (п.4.2, п.4.3) та реалізується через співпрацю різних структурних підрозділів університету з урахуванням результатів анонімного опитування здобувачів освіти (додано до справи). Організаційна підтримка: співпраця адміністрації з учасниками освітнього процесу, членами студентського самоврядування, кураторами академічних груп, старостами. Інформаційна підтримка: через офіційні сайти університету, факультету (Положення про інформаційний супровід офіційного веб-сайту <https://drive.google.com/file/d/1KwnJGapYwwZejHwR-GWqwMl42WJ6StSZ/view>), сторінки у соціальних мережах (https://www.instagram.com/philology_nuchk/), каналу в мережі telegram (<https://t.me/studnu4k>), через дошки оголошень факультету. Консультативна підтримка: Відповідно до “Порадника для куратора” (<http://erpub.chnpu.edu.ua:8080/jspui/handle/123456789/2430>) куратор забезпечує своєчасне надання студентам допомоги під час навчання та здійснює моніторинг успішності. Також студенти можуть звернутися до профільного відділу університету. Консультативна підтримка забезпечується гарантом ОП, допоміжними підрозділами та викладачами (зустрічі з роботодавцями, організація семінарів і консультацій про стажування за кордоном, можливості академічного обміну й участі у грантових програмах та ін). Соціальна підтримка: забезпечується викладачами кафедр, кураторами та профкомом (<http://studprof.in.ua/>) університету, а також згідно з Положенням про факультет (https://drive.google.com/file/d/1eC4HqHOqO4whaisNKpY69gS5LzrKV_TQ/view) (п. 4.76). За необхідності до консультацій залучаються фахівці психолого-педагогічного факультету. Підтримка здобувачів вищої освіти здійснюється й через надання матеріальної допомоги, академічних та соціальних стипендій згідно з Постановою КМУ від 28.12.2016 № 1045 та Положенням про порядок призначення і виплату стипендій студентам, аспірантам і докторантам (<https://drive.google.com/file/d/1p1Jx-Cmwwl2ee54-2EU9TssfwB9oQeGV/view>). Оскільки фактично функції соціальної підтримки здобувачів покладено на профком (засвідчено головою профспілкової організації), можливо, варто розглянути доцільність створення відповідного підрозділу (або введення посади) з соціального супроводу незахищених категорій учасників освітнього процесу.

5. Заклад вищої освіти створює достатні умови для реалізації права на освіту особами з особливими освітніми потребами, що навчаються за освітньою програмою.

Статут НУЧК (https://drive.google.com/file/d/1oA5aM7ijvQqUCXCH8ighNqykWQY_v97W/view) передбачає створення необхідних умов для здобуття вищої освіти особами з особливими освітніми потребами (п. 3.3 (5,6)). Створено ресурсний центр з інклюзивної освіти (<http://chnpu.edu.ua/university/atuniversity/inklyuzivna-osvita>) “з метою поширення принципів інклюзивної освіти в академічному середовищі, формування інклюзивної компетентності в майбутніх викладачів у ході їх професійно-педагогічної підготовки, координації зусиль адміністрації університету, факультетів, структурних підрозділів, ОСС щодо створення належних умов для задоволення освітніх потреб студентів з особливими потребами”. Також в університеті є Положення про організацію супроводу студентів з інвалідністю НУЧК (https://drive.google.com/open?id=1ZxipybgQXSXrG8guCzVnu631Z7nnfi_p). Положенням про систему внутрішнього забезпечення якості освіти передбачено “створення умов для здобуття якісної освіти особам з інвалідністю” <https://drive.google.com/file/d/1dGEbZC5r7MwZmAoun6-NOWVmcY1T8rVX/view?usp=sharing> (п. 2.3). Вхід до навчального корпусу оснащений пандусом. Наявні спеціальні підйомники для студентів із порушення опорно-рухового апарату, вбиральня для студентів з особливими освітніми потребами. Згідно із звітом СО, результатами зустрічі із академічним персоналом та адміністрацією факультету, додатковим інструментом, що дозволяє викладачам орієнтуватися в різних аспектах педагогічної роботи з такими особами є, зокрема, спеціалізовані курси, на освітньому порталі EdEra, які викладачі пройшли в межах підвищення професійної кваліфікації. За час існування ОП на ній не навчалися студенти, яких можна було б віднести до осіб, що в Законі України “Про вищу освіту” визначені як особи з особливими освітніми потребами. Але умови для потенційних здобувачів з особливими освітніми потребами створено.

6. Існує чітка і зрозуміла політика і процедури вирішення конфліктних ситуацій (зокрема пов'язаних з сексуальними домаганнями, дискримінацією та/або корупцією тощо), яка є доступною

для усіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримується під час реалізації освітньої програми.

Під час зустрічей із студентами та випускниками ОП було з'ясовано, що конфліктних ситуацій, випадків дискримінації чи корупції під час навчання не виникало. Студенти зауважили, що отримують ефективну допомогу від кураторів та адміністрації інституту. Процедура вирішення конфліктних ситуацій регулюється згідно з Положенням про врегулювання конфліктних ситуацій у НУЧК” (<https://drive.google.com/file/d/1UUGS8QF6-PoNoAu6Fd8Q28meVtzH-8Mm/view>) та Положенням щодо протидії булінгу НУЧК (https://drive.google.com/file/d/1A-G_HYNKDVa9bHp9Fkje1_MG01sNuI_/view), функціонує психологічна служба (https://drive.google.com/file/d/1qcUrYum1JoKesi1r-Er3f_UjSrkC8GrG/view). комісія з врегулювання конфліктів НУЧК, скринька довіри факультету й університету (nuchkphilology.help@gmail.com, philology.chernihiv@ukr.net), при виявленні конфліктних ситуацій, випадків дискримінації чи корупції можна звернутися на особисту пошту ректора (rektor@chnpu.edu.ua). Адміністрація факультету вважає, що профілактикою виникнення конфліктних ситуацій є перегляд вистав театру “АмаTea” (керівник: доц. О.А.Росстальна), у яких порушуються й важливі соціальні проблеми, зокрема, проблема насильства та булінгу в освітньому середовищі (“Полювання на мисливця” (2018, 2019)). Також за участі ОСС оперативно вирішуються різні конфліктні ситуації. За свідченням голови ОСС факультету Олени Душенок, питання некоректної поведінки викладача (щоправда не на цій ОП) було відразу винесене на розгляд вченої ради факультету й вирішено. Здобувачі запевняють, що добре знають, до кого звертатися в різних ситуаціях (за ланцюжком “куратор - завкафедри - декан - проректор - ректор”). Голова студентського парламенту Поліна Гомбалецька повідомила про конфлікт студентів з викладачем (на факультеті дошкільної, початкової освіти та мистецтв), який після їхнього втручання був повністю вирішений. Фактів булінгу і сексуальних домагань, корупції, дискримінації (за свідченням здобувачів ОП і викладачів) не виявлено.

Загальний аналіз щодо Критерію 7:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 7.

Філологічний факультет НУЧК має достатню матеріально-технічну базу для забезпечення освітнього процесу освітньої програми 014 Середня освіта (мова і література (англійська)). Університет забезпечує безоплатний доступ викладачів і здобувачів вищої освіти до відповідної інфраструктури та інформаційних ресурсів, необхідних для навчання, викладацької та/або наукової діяльності в межах освітньої програми. Проводиться наукова робота студентів та викладачів, поновлюється бібліотечний фонд за рахунок наукових праць викладачів. Рівень задоволеності здобувачами освіти освітньою, організаційною, інформаційною, консультативною та соціальною підтримку є задовільним, що було виявлено під час зустрічей та аналізу результатів анкетувань. На ОП не навчаються студенти з особливими освітніми потребами, але університетом передбачено забезпечення освітнього процесу для них. НУЧК має чітку і зрозумілу політику і процедуру вирішення конфліктних ситуацій, яка є доступною для всіх учасників освітнього процесу.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 7.

Рекомендовано розглянути доцільність створення підрозділу (або введення посади) з метою соціального супроводу незахищених категорій учасників освітнього процесу.

Рівень відповідності Критерію 7.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 7.

Експертна група відзначає достатній рівень сформованості освітнього середовища та забезпечення ОП матеріальними ресурсами, що відповідає рівню В.

Критерій 8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми:

1. Заклад вищої освіти послідовно дотримується визначених ним процедур розроблення, затвердження, моніторингу та періодичного перегляду освітньої програми.

У “Положенні про систему внутрішнього забезпечення якості освіти в НУЧК імені Т.Г.Шевченка” (<https://goo.su/2C1Z>) (п.4.2.1) міститься лише перелік процедур, яких слід дотримуватися. Очевидно, в ЗВО

прийнято вважати процедуру процесом, а не формалізованим документом з визначеним порядком дій. Зокрема у звіті із СО міститься перелік певних дій, що застосовується до ОП (постійний аналіз доцільності введення до програми та оновлення змісту її компонентів, вивчення рівня задоволення змістом ОП студентів, випускників, роботодавців, ситуації на ринку праці, оновлення змісту курсів, оцінка досягнення здобувачами ПРН). Однак це лише перелік без конкретних механізмів. Проте це не є вадою лише аналізованої ОП, а, чинною в ЗВО моделлю організації цих процесів, що вимагає подальшого доопрацювання. Водночас викладачі й роботодавці засвідчують проведення обговорень ОП і внесення змін в ОП (наприклад, результатом останнього обговорення з метою надання курсу практичного спрямування було оновлено ВК 9), студенти підтверджують проведення анкетувань (результати додано за 1 запитом ЕГ). На питання про конкретні механізми внесення змін до ОП під час зустрічі викладачі відзначають наявність системи, яка склалася в університеті, зокрема свої пропозиції вони виносять робочій групі, потім іде обговорення на засіданні кафедри, навчально-методичної ради й ученої ради факультету, завдяки чому ці пропозиції проходять багаторівневе “фільтрування”. Станом на сьогодні, з погляду викладачів, така система гарно спрацьовує, зокрема й через те, що всі учасники зацікавлені в цьому, немає таких, хто ставить себе “над питанням”. Також ефективності сприяє залучення трьох ланок: “наша робота, взаємодія зі студентами і взаємодія з роботодавцями”. Отже, у ЗВО склалася певна утрадиційнена система обов’язкових (за згаданим вище положенням) процесів, які мають бути реалізовані й (за результатами інтерв’ю) реалізуються, проте вони не формалізовані, що привело, наприклад, до технічної помилки при формуванні навчального плану, зазначеної в 2 критерії.

2. Здобувачі вищої освіти безпосередньо та через органи студентського самоврядування залучені до процесу періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості як партнери. Позиція здобувачів вищої освіти береться до уваги під час перегляду освітньої програми.

Зустріч зі здобувачами засвідчила їх активну участь у процесах перегляду ОП. Так, студентка Юлія Ісаченко підтвердила особисту участь в обговоренні ОП в серпні 2020 р. і, зокрема, внесла пропозицію щодо необхідності курсу “методика дистанційного навчання”, що й було враховано (ВК4). За результатами анонімного анкетування студентів (за словами самих здобувачів), було додано дисципліну “педагогічний менеджмент” (ОК1). Також була пропозиція щодо зменшення обсягу практики (також міститься в доданому до справи протоколі №3 засідання робочої групи). Щоправда, навчальні плани 2020 року і 2017 року містять однаковий обсяг практики. Отже, простежити врахування цієї пропозиції можна буде пізніше. За звітом із СО ОП періодично (щонайменше раз на рік) переглядаються із залученням здобувачів і роботодавців (це підтвердити збоку здобувачів важко з огляду на досить короткий для цього цикл навчання магістрів, але роботодавці це відзначали). Процедуру опитувань (“Освітній процес очима студентів”) за власної ініціативи проводять ОСС, що й було закріплене відповідними актами: “Положенням про органи студентського самоврядування” (<https://goo.su/2C22>, п. 2.2) та “Положенням про систему внутрішнього забезпечення якості освіти в НУЧК імені Т.Г.Шевченка” (<https://goo.su/2C1Z>, п. 4.3.1). Ця робота, за словами голови студради факультету Олени Душенок, розпочалася ще з 2018. Опитування, що мало вплив зокрема й на аналізовану ОП, з її слів, було проведене 11-17 лютого 2020 р. в Google-формі. Протягом тижня було опитано 220 здобувачів. За результатами опитування проблеми позитивно вирішувалися безпосередньо з відповідними посадовими особами. Потім також відбулася зустріч з робочою групою разом з гарантом за цією ОП, якій були надані результати для врахування. Водночас начальник навчально-методичного відділу Віталій Барабаш відзначив необхідність збільшення кількості анонімних опитувань серед здобувачів, що засвідчує прагнення ЗВО до вдосконалення ОП.

3. Роботодавці безпосередньо та/або через свої об’єднання залучені до процесу періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості як партнери.

Загальна Інформація про співпрацю з роботодавцями наведена на сайті ЗВО (<http://philology-cherernihiv.com.ua/germanic-philology.html>) у вкладці “Робота зі стейкхолдерами”. У звіті із СО зазначають урахування побажань роботодавців, що призвело до перегляду й оновлення ВК 6, ВК 2. Власне, роботодавці підтверджують участь в обговореннях ОП: а) керівники СШ №1 під час інтерв’ю засвідчили проведення зустрічей з цього питання в школі, університеті й міському НМЦ щонайменше раз на рік, вносили пропозицію щодо необхідності курсу з методики наукових досліджень (ВК3); б) завідувач кафедри теорії та практики перекладу з англійської мови КНУ ім. Т.Г.Шевченка Людмила Славова (випускники магістратури ОП вступають до них в аспірантуру), яка рецензувала ОП (додана до справи) повідомила по неодноразові обговорення програми в телефонному режимі й через ZOOM, її пропозиція щодо курсу “порівняльна типологія англійської і німецької мов” була врахована (ВК7); в) директор студії дитячого розвитку та англійської мови “Розумка” Ю.Жданова (також є рецензентом ОП) під час інтерв’ю поінформувала ЕГ про постійні зустрічі з обговорення ОП в ZOOM, соціальних мережах, що ця робота проводиться “не для галочки”, пропонувала включити в програму курс з інклюзивної освіти (ВК2), у рецензії (додано до справи) зазначила необхідність включення до ОП курсу з лінгвокультурології (ВК6). Також деякі роботодавці (зокрема керівник ТОВ “Оксфорд Клас” Ю. Гусак, керівництво СШ№1 м. Чернігів) зазначили як умову для працевлаштування необхідність отримання випускниками сертифікату про знання мови на рівні С1. Кафедра спільно з представниками роботодавців (того ж таки “Оксфорд Клас”, які проводили спеціалізовані семінари-тренінги для викладачів) розробила факультативний курс з підготовки до сертифікаційного іспиту, яким можуть скористатися здобувачі аналізованої ОП. Загалом щодо застосування цього підкритерію ЕГ отримала досить позитивне враження.

4. Існує практика збирання, аналізу та врахування інформації щодо кар'єрного шляху випускників освітньої програми.

Звіт із СО описує практику збирання інформації щодо працевлаштування випускників ОП, що здійснюється виключно на добровільній основі. Ця інформація збирається від самих випускників безпосередньо або відстежується в мережі інтернет. Це зобов'язання кафедри прописано в п.3.4.12 Типового положення про кафедру (<https://www.google.com/url?q=https://drive.google.com/file/d/1SzHGFdvugDHzA9on6hYjVPOXLLQpVemJ/view?usp%3Dsharing&sa=D&ust=1602661875038000&usg=AFQjCNEvoXm62eNSbsg05C9fvK-yTrOGpA>). Під час зустрічей було з'ясовано, що формально якоїсь асоціації випускників немає (крім груп у соцмережах, де випускники підтримують зв'язок між собою). Але кафедри тримають зв'язок з випускниками безпосередньо через наукову співпрацю та співпрацю у професійній діяльності (організація освітнього процесу, практики студентів, підвищення кваліфікації викладачів шляхом сертифікації тощо). І самі випускники наголосили на постійній тісній співпраці з кафедрою. Отже, ЕГ констатує відсутність якоїсь формалізованої системи щодо моніторингу кар'єрного шляху випускників, проте зв'язок з ними природно підтримується в рамках удосконалення ОП, що опосередковано вказує на відстеження подальшої діяльності випускників. Також показовими в цьому плані є й зміни в ОП, внесені відповідно до побажань випускників, що працюють в абсолютно різних сферах (зокрема на зустрічі були присутні представники приватних освітніх організацій, ЗСУ тощо).

5. Система забезпечення якості закладу вищої освіти забезпечує вчасне реагування на виявлені недоліки в освітній програмі та/або освітній діяльності з реалізації освітньої програми.

Згідно із звітом про СО ОП та її реалізація зазнає регулярного моніторингу на різних рівнях, а на засіданнях кафедр та проєктної групи обговорюються його результати. Зазначено, що всі виявлені недоліки наразі відкориговані. ОСС під час інтерв'ю відзначали оперативність реагування на результати їх опитувань і врахування побажань здобувачів. Результати обговорення ОП, яке відбулося в серпні 2020 (про його реальне проведення говорили всі стейкхолдери), відразу ж було втілено в змісті й структурі ОП (неодноразово зазначено в різних підкритеріях критерію 8 цього звіту). Розподіл відповідальності, виходячи із звіту про СО здійснюється таким чином: навчально-методичним відділом університету аналізує ОП, навчальні плани й навчально-методичні матеріали. Студентський парламент проводить анкетування здобувачів вищої освіти щодо якості освітніх послуг, результати якого обговорюються на засіданнях кафедр, вчених рад факультетів, рейтингова комісія здійснює щорічне підбиття підсумків роботи структурних підрозділів та НПП. Під час зустрічі з адміністративним персоналом на питання ефективності взаємодії між підрозділами їх керівники (Віталій Барабаш, начальник навчально-методичного відділу, Ервін Міден, керівник міжнародного відділу, Марина Ольховик, заступник декана з навчальної роботи) відзначили досить ефективну й оперативну взаємодію й комунікацію між різними структурами. Слабким місцем у розподілі відповідальності Віталій Барабаш назвав відсутність окремого підрозділу з координації роботи із забезпечення якості освіти. Ці функції зараз покладено на навчально-методичний відділ, але вже йде робота з відбору персоналу для нової структури, що підтвердив під час зустрічі й керівник ЗВО.

6. Результати зовнішнього забезпечення якості вищої освіти (зокрема, зауваження та пропозиції, сформульовані під час попередніх акредитацій), беруться до уваги під час перегляду освітньої програми.

У грудні 2019р. ЗВО проходив процедури акредитації двох магістерських ОП, під час яких були надані зауваження й рекомендації. ЕГ відзначає, що значна їх частина виконана (формалізовано анкетування здобувачів; механізми моніторингу значно покращилися; залучення стейкхолдерів до обговорення ОП має регулярний характер; ураховуються аналогічні ОП провідних ЗВО України; запроваджено електронні опитування здобувачів; розроблено й затверджено положення про врегулювання конфліктних ситуацій, про академічну доброчесність, про опитування студентів; відновлено діяльність психологічної служби та відділу міжнародних зв'язків; здійснюється інформування щодо різних програм; СВЗЯО досить швидко реагує та достатньо моніторить недоліки з реалізації ОП; інформування здобувачів через канали ОСС щодо можливості участі в програмах академічної мобільності (свідчення голови студпарламенту); кошти на фінансування ОСС розподіляються з обов'язковим їх погодженням (свідчення голови студпарламенту та головного бухгалтера); запроваджено різноманітні форми змішаного й дистанційного навчання; функціонує система інформування учасників освітнього процесу щодо цілей, змісту, форм, методів навчання, програмних результатів навчання; ОП оприлюднюється для обговорення та внесення пропозицій стейкхолдерів; багато зроблено для забезпечення вільного доступу до освіти осіб з інвалідністю; удосконалено доступ до інформації щодо діяльності окремих підрозділів на веб-сайті), перебуває (з'ясовано під час інтерв'ю різних груп) у процесі виконання (формалізування процедур забезпечення якості, створення підрозділу з моніторингу забезпечення якості освіти). Щодо окремих зауважень і рекомендацій ЗВО з огляду на свою автономію вважає їх передчасними (перелік ВК розширюється дуже точково й залишився у блоковому форматі) або реалізовано в інший спосіб або частково (положення з визначенням чітких і зрозумілих правил визнання РН, отриманих у неформальній освіті, окремо не створено, але ці питання включені в Положення про організацію освітнього процесу (розділ V); зовнішні екзаменатори залучаються лише для проведення атестації; збір інформації щодо кар'єрного шляху випускників ОП здійснюється за власною ініціативою викладачів і полягає в тісній співпраці з випускниками в процесі оновлення ОП; так само відбувається й контакт з роботодавцями, спеціальних рад роботодавців не створено; студенти обізнані з можливостями академічної мобільності, але участь у програмах фактично не реалізується; певною мірою забезпечено імплементацію норм академічної доброчесності в інші нормативні документи). Рекомендація щодо інтенсифікації міжнародних зв'язків шляхом укладання міжнародних договорів з

європейськими університетами врахована, але її зараз складно реалізувати в умовах карантинних обмежень. Тому ЗВО здійснює підготовчі заходи в дистанційному форматі. Загалом ЗВО демонструє прагнення до вдосконалення, зокрема й з урахуванням рекомендацій попередніх експертиз, як на рівні ЗВО, так і на рівні аналізованої ОП.

7. В академічній спільноті закладу вищої освіти сформована культура якості, яка сприяє постійному розвитку освітньої програми та освітньої діяльності за цією програмою.

Аналіз звіту про СО засвідчує, що учасники академічної спільноти долучені до процедур внутрішнього забезпечення якості ОП здебільшого традиційними й давно усталеними шляхами: постійне обговорення ОП з представниками академічної спільноти України, участь у конференціях і науково-методичних семінарах кафедр, рецензування наукових робіт, авторефератів, збірників статей, навчальних програм тощо, взаємовідвідування занять та їх обговорення й рецензування, стажування. Крім того, проведені зустрічі зі стейкхолдерами засвідчили, що всі вони сфокусовані на покращенні ОП і проводять регулярну спільну роботу, зокрема через постійні обговорення, проведення опитувань, фокус-груп, feedback-курсів, радою студентського самоврядування факультету створено окремий сектор із забезпечення якості вищої освіти, який здійснює постійний моніторинг системи якості освіти факультету, долучається до процедур забезпечення якості освіти та є важливим ретранслятором цінностей культури якості, сприяють постійному розвитку освітньої програми та освітньої діяльності за цією програмою. Також ці зустрічі переконують у наявності розуміння всіма стейкхолдерами пріоритетності в питанні забезпечення якості освіти, необхідності постійного покращення ОП.

Загальний аналіз щодо Критерію 8:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 8.

ЕГ відзначає “ідейну” згуртованість стейкхолдерів (академперсоналу, здобувачів, роботодавців) навколо питання якості ОП, їх регулярне залучення до обговорень програми на різних рівнях та її покращення. Особливо слід відзначити активність ОСС, які за власною ініціативою організували регулярні опитування здобувачів і беруть активну участь в усуненні висловлених недоліків. ЗВО підтримав таку ініціативу й “закріпив” цю функцію ОСС нормативними документами. Також позитивною стороною ОП є швидка реакція розробників на виклики часу, зокрема вимоги роботодавців до випускника.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 8.

Неформалізовані процедури збільшують вірогідність їх недотримання. Цей факт був відзначений попередніми експертизами в ЗВО, проте дотепер такі документи не створено. Однак створення таких документів зменшить ризики недотримання процесів, тому ЕГ рекомендує пришвидшити цю роботу, а також роботу зі створення окремого підрозділу з моніторингу якості освіти.

Рівень відповідності Критерію 8.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 8.

У ЗВО, зокрема й на аналізованій ОП, функціонують усталені практики і процеси забезпечення якості освіти, які всі стейкхолдери відзначають як ефективні. Відсутність формалізованих процедур (не як процесів, а як документів), що відзначалося й у рекомендаціях попередніх експертиз, може сприйматися як певний недолік, але створення таких документів на базі наявної системи є лише справою часу й менеджмент ЗВО запевняє, що активно над ними працює й уже найближчим часом усі ці процеси будуть формалізовані. Усі стейкхолдери й ЗВО загалом демонструють бажання постійно покращувати ОП й активно над цим працюють.

Критерій 9. Прозорість та публічність:

1. Визначені чіткі і зрозумілі правила і процедури, що регулюють права та обов'язки всіх учасників освітнього процесу, є доступними для них та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

Під час проведення акредитаційної експертизи ЕГ було встановлено, що права та обов'язки всіх учасників освітнього процесу є чіткими та зрозумілими; вони регулюються документами, що розміщені у вільному доступі на офіційному сайті Університету у вкладці "Публічна інформація" (<http://chnpu.edu.ua/university/about/public-info>), а саме: "Положення про організацію освітнього процесу в НУЧК імені Т.Г.Шевченка" (https://drive.google.com/file/d/1O4h-jM9_h9HO0sJDDbgZr1R4KY4LvDb3/view?usp=sharing), "Статут НУЧК імені Т.Г.Шевченка" (https://drive.google.com/open?id=1oA5aM7ijvQqUCXCH8ighNqyKWQY_v97W), "Положення про дисципліни вільного вибору студентів у НУЧК імені Т.Г.Шевченка" (<https://drive.google.com/open?id=1Gu4rOA9i7a1BeL5v6UIs1i9ZlaOp1KGd>), "Положення про порядок реалізації права на академічну мобільність у НУЧК імені Т.Г.Шевченка" (<https://drive.google.com/open?id=1ZJ3H4OGbpG7oUSRYcvaDQN3wlCw7GLEd>), "Положення про органи студентського самоврядування Чернігівського національного педагогічного університету імені Т.Г.Шевченка" (https://drive.google.com/open?id=0B_8Hc3966v4camFmV2V5YS12N1E), "Положення про організацію супроводу студентів з інвалідністю в НУЧК імені Т.Г.Шевченка" (https://drive.google.com/open?id=1ZxirybgQXSXrG8guCzVnu63iZ7nnfi_p) тощо. Під час зустрічей зі здобувачами освіти, студентським самоврядуванням, академічним персоналом ЕГ було встановлено, що учасники освітнього процесу чітко та послідовно дотримуються їх під час реалізації освітньої програми. Забезпечення відкритості та прозорості під час прийому до НУЧК імені Т.Г. Шевченка регулюється розділом XIV Правил прийому. Окрім того, на офіційному сайті філологічного факультету НУЧК розміщено електронну адресу для зворотнього зв'язку щодо зауважень та пропозицій щодо врегулювання інтересів учасників освітнього процесу надсилати за адресою: philology.chernihiv@ukr.net.

2. Заклад вищої освіти не пізніше ніж за місяць до затвердження освітньої програми або змін до неї оприлюднює на своєму офіційному веб-сайті відповідний проект з метою отримання зауважень та пропозицій заінтересованих сторін.

Під час підготовки до акредитаційної експертизи ЕГ було проаналізовано офіційний сайт НУЧК, сайт філологічного факультету, сайт кафедри германської філології. На сайті філологічного факультету у розділі "Новини" було оприлюднено відповідний проект ОП для обговорення змін до освітньо-професійних програм філологічного факультету з графіком обговорення з метою отримання зауважень та пропозицій заінтересованих сторін (<http://philology-chernihiv.com.ua/faculty-news/>). На сайті кафедри германської філології розміщено відеоматеріали зустрічей із роботодавцями у розділі "Робота зі стейкхолдерами" (<http://philology-chernihiv.com.ua/germanic-philology.html>), на сайті філологічного факультету розміщено матеріали зустрічей зі стейкхолдерами щодо обговорення ОП (<http://philology-chernihiv.com.ua/faculty-news/241-a-mi-aktivno-pracyuyemo.html>, <http://philology-chernihiv.com.ua/faculty-news/240-akreditacya-na-chas.html>). Під час зустрічей із стейкхолдерами було встановлено, що запропоновані ними зміни вчасно вносяться до ОП, гарант програми та випускова кафедра здійснюють систематичну роботу зі стейкхолдерами. Робота зі стейкхолдерами регулюється "Положенням про взаємодію із стейкхолдерами" філологічного факультету (<http://philology-chernihiv.com.ua/engine/download.php?id=1325&area=static> документи-положення-положення про взаємодію зі стейкхолдерами). На офіційному сайті філологічного факультету НУЧК розміщено електронну адресу для зворотнього зв'язку щодо зауважень та пропозицій щодо врегулювання інтересів учасників освітнього процесу надсилати за адресою: philology.chernihiv@ukr.net.

3. Заклад вищої освіти своєчасно оприлюднює на своєму офіційному веб-сайті точну та достовірну інформацію про освітню програму (включаючи її цілі, очікувані результати навчання та компоненти) в обсязі, достатньому для інформування відповідних заінтересованих сторін та суспільства.

ЕГ було проаналізовано офіційний сайт НУЧК, філологічного факультету НУЧК, кафедри германської філології та встановлено, що: На офіційному сайті філологічного факультету НУЧК розміщено перелік спеціальностей, за якими здійснюється набір здобувачів (<http://chnpu.edu.ua/abiturient/magistr>) На сайті філологічного факультету: <http://philology-chernihiv.com.ua/acreditac.html> (розміщено ОП (включаючи її цілі, очікувані результати навчання та компоненти), навчальний план, звіт самооцінювання); <http://philology-chernihiv.com.ua/germanic-philology.html> (розділ: забезпечення освітнього процесу; розміщено силабуси, РНП); <http://philology-chernihiv.com.ua/specialties-for-entry.html> (інформація про спеціальності факультету); <http://philology-chernihiv.com.ua/information-packages.html> (розділ: освітні програми 2020; розміщено інформацію про ОП, рецензії). Уся розміщена інформація про ОП є у відкритому доступі, в обсязі, достатньому для інформування стейкхолдерів та суспільства, але ця інформація розкидана на сторінках різних підрозділів, що ускладнює її пошук стейкхолдерами.

Загальний аналіз щодо Критерію 9:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 9.

Національний університет «Чернігівський колегіум» імені Т. Г. Шевченка повною мірою виконує вимоги щодо прозорості та публічності своєї діяльності, вчасно інформує стейкхолдерів щодо основних аспектів освітнього процесу. Це підтверджується наявністю оприлюдненої ОП на офіційному сайті філологічного факультету НУЧК, її

описів та силабусів освітніх компонентів. Забезпечення відкритості та прозорості під час прийому до НУЧК імені Т.Г. Шевченка регулюється розділом XIV Правил прийому. Позитивним є те, що освітня програма постійно переглядається; проєкт ОП попередньо реально обговорювався, і лише після врахування певних рекомендацій та зауважень стейкхолдерів ОП була затверджена та оприлюднена на сайті, що було встановлено ЕГ під час зустрічей із стейкхолдерами.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 9.

ЕГ рекомендує систематизувати допоміжні матеріали для дисциплін відповідно до ОП, рівнів освіти на сторінках факультетів, а не на сторінках окремих кафедр, що полегшить роботу здобувачів з методичним забезпеченням.

Рівень відповідності Критерію 9.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 9.

Експертною групою виявлено рівень відповідності критерію 9 рівню В. Освітня програма та освітня діяльність за цією програмою загалом відповідають визначеному критерію.

Критерій 10. Навчання через дослідження:

1. Зміст освітньо-наукової програми відповідає науковим інтересам аспірантів (ад'юнктів) і забезпечує їх повноцінну підготовку до дослідницької та викладацької діяльності у закладах вищої освіти за спеціальністю та/або галуззю.

не застосовується

2. Наукова діяльність аспірантів (ад'юнктів) відповідає напрямові досліджень наукових керівників.

не застосовується

3. Заклад вищої освіти організаційно та матеріально забезпечує в межах освітньо-наукової програми можливості для проведення і апробації результатів наукових досліджень відповідно до тематики аспірантів (ад'юнктів) (проведення регулярних конференцій, семінарів, колоквиумів, доступ до використання лабораторій, обладнання тощо).

не застосовується

4. Заклад вищої освіти забезпечує можливості для долучення аспірантів (ад'юнктів) до міжнародної академічної спільноти за спеціальністю, зокрема через виступи на конференціях, публікації, участь у спільних дослідницьких проєктах тощо.

не застосовується

5. Існує практика участі наукових керівників аспірантів у дослідницьких проєктах, результати яких регулярно публікуються та/або практично впроваджуються.

не застосовується

6. Заклад вищої освіти забезпечує дотримання академічної доброчесності у науковій діяльності наукових керівників та аспірантів (ад'юнктів), зокрема вживає заходів для виключення можливості здійснення наукового керівництва особами, які вчинили порушення академічної доброчесності.

не застосовується

Загальний аналіз щодо Критерію 10:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 10.

не застосовується

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 10.

не застосовується

Рівень відповідності Критерію 10.

не застосовується

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 10.

не застосовується

IV. Інші спостереження

У цьому розділі експертна група може викласти інші спостереження, пов'язані із освітньою програмою, освітньою діяльністю за цією програмою або процедурою проведення акредитації.

дані відсутні

V. Підсумки

На думку експертної групи, підстави для прийняття рішення про відмову в акредитації ОП, не пов'язані із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми, **відсутні**.

За результатами акредитаційної експертизи експертна група вважає, що освітня програма відповідає Критеріям за наступними рівнями відповідності:

Критерій 1. Проектування та цілі освітньої програми	B
Критерій 2. Структура та зміст освітньої програми	E
Критерій 3. Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання	B
Критерій 4. Навчання і викладання за освітньою програмою	B
Критерій 5. Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність	B

Критерій 6. Людські ресурси	B
Критерій 7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси	B
Критерій 8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми	B
Критерій 9. Прозорість та публічність	B
Критерій 10. Навчання через дослідження	<i>не застосовується</i>

За результатами акредитаційної експертизи рішенням експертної групи є **умовна (відкладена) акредитація**.

Додатки до звіту:

Відсутні

***

Шляхом підписання цього звіту ми стверджуємо, що провели акредитаційну експертизу у повній відповідності із Положенням про акредитацію освітніх програм, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти, та інших актів законодавства, а також здійснювали свої функції добросовісно, неупереджено і добросовісно.

Документ підписаний кваліфікованими електронними підписами.

Керівник експертної групи

Ужченко Дмитро Вікторович

Члени експертної групи

Плотніков Євген Олександрович

Кузьмич Катерина Віталіївна